

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Știrilor neînscrise nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se
returnează.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
SIRURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachst.,
Hrx. Angenfeld & Kmerio Les-
ser, Hanzlich Schalek, A. Op-
pelt Nachst., Anton Oppel.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII. Erzsébet-körszt).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garsonat pe o săptămână 10
bani pentru o publicare. Pub-
licități mai dese după tarife
și învoiașă. — RECLAME pe
pagina 8-a o seziă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 36.)

„GAZETA“ iese în de-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 8 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 3 fr. pe an.
Se primumeră la toate on-
diele postale din intru și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inuii Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 8 cor.
Cu dunsul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 8 cor. — Un asem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 193.—Anul LXIX.

Brașov, Vineri 1 (14) Septembrie.

1906.

„Asociațiunea“ în Brașov.

Brașov, 13 Septembrie n.

Peste opt zile Asociațiunea noastră pentru literatura română și cultura poporului român va ținea adunarea ei generală anuală în Brașov. Vom avea și noi Români de aici bucuria și fericirea de a îmbrățișa în mijlocul nostru pe frații veniți din toate părțile să ia parte la cea mai frumoasă și înălțătoare manifestare a vieții și aspirațiilor noastre de cultură și de progres.

După strălucita și, putem dice, epocala adunare a Asociațiunii transilvane la 1862, când s'a ținut și prima expozițiune română de industrie casnică, numai încă odată s'a mai întrunit Asociațiunea între zidurile cetății noastre, la 1883. A fost frumoasă și impunătoare și această adunare, care a dat prilej brașovenilor noștri să întâmpine cu iubire și cu tradiționala lor ospitalitate pe membrii societății.

Douăzeci și trei de ani au trecut de atunci. Timp destul de îndelungat pentau ca să se pōtă desvolta instituțiunea ce am erezit-o de la apostolii culturii noastre românești.

În fața adunării de acum ni se impune deci de sine întrebarea: Fost'a rezultatul activității Asociațiunii în ultimii douăzeci de ani de așa, ca să putem dice că e la înălțime?

Tōte își au părțile bune și avantajoase, dar își au și scăderile lor. Așa a fost și este și cu Asociațiunea. Mult s'a lucrat cu mijlocele ei și în jurul ei pe lângă cea mai sinceră nișuință de-a ajunge scopul sublim ce-l urmărim cu ea. Incordările în această privință au dat însă rezultate mici și unilaterale până ecuma, fiind-că a lipsit unitatea gândirii și acțiunii, a lipsit acel indemn sacru de a lua cu tărie cu mare apostolatul pentru deșeptarea și buna povățuire a poporului și de a cânta ca prin măreața lucrare, ce trebuie să-o săvârșim, cultura poporului român să pōtă dobândi

acele chezeșii trainice, care se-l pună odată pentru tot-déuna la adăpostul prigonirilor și al umilirilor.

Har Domnului! În cei două-deci de ani trecuți cei din fruntea instituțiunii noastre literare și culturale au aflat, după multă umblare pe căi rătăcite, cărarea pe care, străbătând cu zel, abnegare și fără șovăire, se vor apropia tot mai mult și tot mai sigur de ținta dorită. S'a deșteptat cu putere iresistibilă convingerea în noi, că zadarnice vor rămânea toate opintirile noastre dacă nu vom întemeia într-o acțiune literară și culturală, ce o săvârșim, pe imediata atingere și pe adevărata legătură de iubire cu poporul și dacă nu ne vom pune nemijlocit și în mod desinteresat în serviciul cauzei lui, care este cauza noastră a tuturor căți prin cultură voim s'ajungem la libertate, bunăstare și fericire.

Spiritul, de care vorbim și care pornește din convingerea, că numai în popor cultura română își poate avea rădăcina și că ori cât așa numita inteligență s'ar ocupa de problemele acestei culturi, nu va putea ajunge la nimic, dacă lucrarea ei nu se va răzîmi în popor și în vigoarea lui de viață și de progres. Il vedem exprimată și în raportul general al comitetului central al Asociațiunii, pregătit pentru viitoarea adunare generală. Vorbind de popularizarea „Asociațiunii“, raportul dice:

„Numai când țărănimea noastră povățuită de priceperea conducătorilor ei firești va fi lămurită asupra rostului acestei instituțiuni, se pōte aștepta un interes mai viu în rëndurile ei pentru Asociațiune“.

Multe sunt cărările, ce duc la o țintă. Adunarea se va ocupa de ele cu toată serioșitatea. Dorim să gășescă cele mai bune dintre cărări și cari vor putea duce mai curând și mai sigur la scop.

Bucuria noastră va fi atunci cu atât mai mare, cu cât organul nostru totdeauna, dar mai vērtoș de vre-o 30 de ani încōce a propovăduit alianța

strēnsă a clasei cărturarilor noștri cu poporul și a fost cel dintăiu, care a dat alarmă în fața pericolului celui mare, că poporul nostru nu înțelegea ce scriam și că el rămase multă vreme după înființarea Asociațiunii străin de activitatea literară a breslei celor trecuți prin școale, neputându-se folosi de produsele acestei activități. Presa noastră de tot soiul era pentru el o enigmă. Atunci organul nostru, făcând un sacrificiu însemnat în împrejurările grele în cari se afla presa noastră, a scos gazeta de Duminică anume redactată pentru înțelegerea poporului și din acel moment s'a pornit tot mai puternic mișcarea de popularizare, de care vorbesce raportul comitetului și spiritul de muncă comună și solidară cu poporul a ajuns se fie învingător și să i-se închine și forul superior al Asociațiunii.

Privim cu adâncă mulțumire la acest rezultat, care în parte se datorește, în ce privește activitatea Asociațiunii, și muncei stăruitoare a Românilor brașoveni, a căror despartământ este ađi de model.

Așteptăm dela frații noștri conlocuitorii brașoveni să-și păstreze rolul mândru, ce l'au avut în trecut, ca sinceri și devotați apărători și promovatori ai culturii române, primind pe cei ce vor veni între noi, ca să conlucre cu ei, cu inima deschisă și cu însuflețire.

Programul serbărilor,

ce se vor ținea în Brașov cu prilejul adunării generale a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, convocată pe zilele de 8(21) și 9(22) Septembrie 1906

I.

Joi, în 7 (20) Sept.

La oarele 2 și 9' p. m. întâmpinarea membrilor Comitetului central al „Asociațiunii“ la gara principală a orașului. Oaspeții vor fi conduși la biroul comisiunii de încuarterare (edificiul gimnaziului), de unde li se vor distribui adresele cuartierelor. Membrii comisiunii de încuarterare,

cari vor fi de față și la sosirea altor turenuri în ziua de 7 (20) și în dimineața zilei de 8 (21) Sept., vor purta cocardă albă.

La oarele 7 seara *convenire socială* în localul „Reuniunii industriale“ (Gewerbeverein), Bulevardul Rudolf.

II.

Vineri, în 8 (21) Sept.

(Nașterea Prea Curatei Fecioare.)

La oarele 9 a. m. *serviciu divin* în biserica Sf. Nicolae din Scheiu, împreună cu *parastas* pentru membrii răposai ai „Asociațiunii“.

La oarele 11 a. m. *ședința I. a adunării*, după programul publicat de Onor. Comitet central.

La oarele 1 p. m. *masă comună festivă* în localul Societății de tir. (Cuverta 5 cor. de persoană. — Inscrisurile la masa comună se fac cel mult până Joi 7 (20) Sept. 8 oare seara la d-l Dr. N. Vecerdea, dirigentul filialei „Albinei“ din loc.)

La oarele 3 p. m. *petrecere populară* cu dans în Groaveri, locul liber dinaintea gimnaziului, sau la caz de ploaie, în localitățile casei de tir.

La oarele 8 seara în sala Redutei: *Concertul Reuniunii române de gimnastică și de cântări din Brașov*, după care va urma o *serată dansantă*. — Toaleta: damele: costum național sau toaletă de serată; bărbații: toaletă de salon.

III.

Sâmbătă, în 9 (22) Sept.

La 7 oare a. m., fiind timp favorabil *excursiuni* pe Tâmpa, la Stejeriș sau în Nou.

La oarele 10 a. m. *ședința II. a adunării*, după programul fixat de Onor. Comitet central.

La oarele 1 p. m. *masă comună la carte* în localul casei de tir. (Pentru concentrarea societății, familiile române din Brașov sunt rugate a renunța de astădată de a face invitații particulare).

La oarele 4 p. m. *ședința festivă a secțiunilor literare-științifice și conferințe publice*.

La oarele 8 seara *reprezentățiune teatrală* dată de diletanții români din Brașov cu concursul d-lui Z. Bărsan și al d-soarei Olympia Brașoveanu.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Despre Africa.

(Notițe compuse de Pavel Rotariu, advocat în Timișoara, din operele lui Henry M. Stanley).

(1) — Fine. —

Incolini (sălbaticii) încă au înțeles deosebirea între pământul roditor și neroditor, și pe cel dintăi s'au populat tare, sărbind pădurea și plantând pomi de Bașani și de smochini de paradis, încât în nici o parte a Africii nu dai de o abundență așa de mare de nutremânt, ca în această parte a șesului Semliki. O smochină de paradis, coaptă, este de o lungime de la 20—30 cm. și groasă ca partea deasupra a mânei unui om normal.

Ni-au trebuit 16 zile până am percurs această regiune acoperită de pădure, care poartă numele Avamba, numele ce-l au și locuitorii ei, și în acest răstimp ne-am ajuns zecă ploii torențiale, dintre cari unele țineau mai mult ca 9 oare într'una.

Durduiturile de tunete au ținut fără întrerupere.

Ești din pădurea Avamba, am dat de o coastă de munte acoperită cu iarbă, numai unde și unde se vedea câte un tuș de banani; urcând cam 100 de m. mai sus ca șesul Semliki, ne-am uitat îndărăt, ca să vedem regiunile de pe cari am venit, spre a ne orienta. Dar nu am văzut absolut nimic, căci nori grei acopereau regiunea întregă, și privind la ei, de sus, ni-se arăta o curioasă priveliște; pare că vedeam un ceriu răsturnat cu fața în sus.

Am urcat apoi . . . până am ajuns în regiunile tropice, părțile de arșița soarelui. . .

Vor fi, fără îndoială, mulți oameni — scrie M. Stanley — cari, ca și mine, când contemplează vre-un monument antic, fie o piramidă egipteană ori un Sfinx, ori pantheonul din Atena, rămân încântați fără graiu și fără mișcare. Dar mult mai puternice și mai mari simțăminte cuprind pe om când vede muntele Ruvenzori, despre care știi că există de secole nenumărate. Dacă cugeți câte secole au

trebuit să treacă până când stropii de zăpadă care se topește au scobit miliardele de păruțe în creștetul de piatră a muntelui, spre a scurma stânci formale din el și a le împinge până în Semliki și în lacul Nianza, atunci rămâi uimit de durata necalculabilă de timp de când s'a născut Ruvenzori. Ni se impune cugetului nostru întrebarea: Unde erai tu, omule, pe timpul când s'a creat baza pământului? Explică-ți asta, dacă poți să-ți explici!

Și iarăși ni se impune de sine cugetul, că într'un colț dintre cele mai întunecoase ale lumii, acoperit de o negură permanentă, ciocind între nori perpetui și încungiurat de un întunec misterios există un munte monstruos, al cărui strop de zăpadă, căzând din cele mai înalte piscuri, a fost pentru Egipt timp mai lung ca 50 de secole o condiție de existență — până azi nedescoperită.

Să ne închipuim numai cum ar fi îndumnezit popoarele antice acest munte, dacă l'ar fi cunoscut. Acest munte, care dintr'o îndepărtare așa de mare contribuie cu atâta îmbelșugare la existența binefăcătoare a „sfântului“ lor Nil.

Iar acest cuget, la binefacerea Nilului, îmi impune alt cuget în minte. În fantazie vedeam vinele argintii până la locurile în cari se resfiră ele, spre a răspândi viață în jurul piramidilor egiptene, adecă la o îndepărtare mai lungă ca de 6500 klm. acolo, unde s'au așezat numeroase ciopoare pe popoare: Arabi, copti, fellah, negri, turci, greci, italieni, francezi, englezi, germani și americani! Și simțim în noi o scuzabilă trufie, pentru că noi suntem cei dintăi cari le putem vesti că o mare parte a apei ce o beau ele, și care este atât de des preamărită de ei, derivă din depozitele afunde și estinse de zăpadă de pe Ruvenzori alias Ruvendjura.

Inaintând în sus, la punctul proxim eram la distanța cam ce 13 klm. — linie aeriană — de la catena mijlocie de unde cu ajutorul ochianului în momentele când ceriul era clar, am putut afla motivul din care rămâne o masă așa de mare de zăpadă pe Ruvenzori. Pe cum am putut observa, îndeosebi de pe Bakokoro (munte), creștetul muntelui este despăcat în numeroase cupole triangulare, cu ascu-

IV.

Duminecă, în 10 (23) Sept.

Diferite excursiuni, între care și excursiune la expoziția națională din București, al cărei program amănunțit se va publica ulterior. Cei-ce doresc a lua parte la excursiunea în România sunt rugați a se prevedea de acasă cu certificate pentru trecerea graniței sau cel puțin cu o legitime din partea autorității comunale.

La aceste serbări invităm cu toată dragostea pe membrii „Asociației” și în genere pe toți iubitorii și sprijinitorii culturii noastre naționale.

Brașov, 30 Aug. v. (12 Sept. n.) 1906.

Pentru comitetul aranjator:

Andrieu Bârseanu, Nicolae Bogdan,
președinte. secretar.

Revista politică.

Brașov, 13 Sept. n. 1906.

Evenimentul cel mare al săptămânei trecute în politica Ungariei a fost jubileul lui Apponyi. Ce fel de jubileu a fost acela? Iată pe scurt:

S'au implinit 25 de ani de când orașul Iaszberény a ales pe contele Apponyi deputat. Era pe atunci în opoziție d-l conte, și a trecut în acest timp prin multe metamorfoze până ce a ajuns să-și serbeze jubileul de 25 ani de deputație neîntreruptă la Iaszberény — ca koșutist guvernamental și ministru de culte și instrucțiunea publică în cabinetul coaliționist. Aproape 50 de deputați s'au dus cu Apponyi la Iaszberény și ca de obicei Apponyi, care este cunoscut ca cel mai mare orator al Ungurilor, a rostit și un discurs.

Discursul lui Apponyi n'a fost de astă-dată așa avântat, ca pe vremea când era în opoziție. De, acum este și el ministru și trebuie să-și pună pază gurei. Partea cea mai mare a discursului său a fost o apărare a partidului koșutist, despre care mulți zic cu bătrânul Mocsary în frunte — că s'a destrăbălat, de când a ajuns la oalele cu carne și și-a uitat de principiile de independență, cu cari făcuseră atâta gălăgie.

„Să aveți încredere în persoanele noastre” — a zis Apponyi „Nu putem face acum tot ce dorim. Dar aveți răbdare, că toate se vor împlini. Noi suntem numai un guvern de tranziție, care vom sta la putere numai până ce vom deslega problemele ce le-am luat asupra noastră, cu deosebire reforma electorală, apoi se vor face nouă alegeri și țara se va pronunța din nou. A trebuit să

luăm asupra noastră sarcina aceasta și să facem reforma electorală în sens patriotic, având în vedere interesele statului național maghiar, căci era primejdie, că guvernul Fejervary va face această reformă cu deconsiderarea acestor interese. Prir urmare fiți cu încredere, așteptați și nu cereți dela noi să reclamăm armată maghiară independentă. Chesițiunea armatei maghiare am suspendat-o pentru timpul tranziției, dar pe urmă iarăși o vom pune la orlinea zilei. Când va fi asta, firește, n'a putut să o spună Apponyi.

A mai zis Apponyi în discursul său, că situația e grea. „Vedeți, eu mă silesc din toate puterile, ca ministru al instrucțiunii publice, să întăresc cultura națională și să răspândesc limba maghiară prin școală, dar silințele mele sunt zadarnice, cât timp sunt alte instituțiuni, cari au mai mare putere decât școala (Apponyi a înțeles biserica). Și aici nu putem să facem nimica, până ce nu vom fi independenți. Așteptați deci până atunci și veți vedea...”

Precum se vede din cele de mai sus, speranțele lui Apponyi și ale koșutiștilor se tot amână pe ziua sfântului-așteaptă, până se vor spulbera ca niște beșici de săpun.

Foile maghiare au făcut mare tărașoiu pentru incidentul dela Constanța, unde după cum se știe d. Petru Grădișteanu a palmuit pe conzularul austro-ungar Kutschera. Una dintre aceste foi scrie, că dacă i-s'ar fi întâmplat aceasta conzularului unei alte țări, în douăzeci și patru de ceasuri, o sută de tunuri ar fi apărut la granița României, cerând satisfacție. Din cauza slăbiciunii lui Goluchovski însă, guvernul român s'a spălat cu o declarație, în care a zis, că el nu poate fi responsabil pentru daravera privată, ce au avut-o cei doi doamni. Atâta și nimic mai mult. După cum se scrie din Viena, ministrul de externe austro-ungar a autorizat pe Kutschera să provoace la duel pe d. Grădișteanu. Ei se vor duela cu pistolul.

Poliția din Budapesta a făcut o dare de samă despre activitatea din anul trecut a social-democraților, din care se vede că toate partidele politice la olaltă nu desfășură o agitație atât de mare ca social-democrații singuri. Numai în Budapesta au ținut socialiștii 623 întruniri publice. Broșuri și foi volante politice s'au distribuit mai multe decât o jumătate de milion. Membrii organizațiilor sunt cu totul 71.173 și numai pentru organi-

zație și agitație au cheltuit 140.000 coroane.

Foile șoviniste sunt foarte îngrijate: „Ce se va întâmpla cu „statul nostru național”, dacă se va introduce votul universal și toți aceștia vor intra în luptele politice?”...

Tratatul de tranșacție între Ungaria și Austria s'au pornit deja și se svonește că pe tema aceasta s'au ivit neînțelegeri între membrii 67-iști ai cabinetului și între Fr. Kossuth.

Guvernul rusesc a publicat săptămâna aceasta un manifest, în care anunță că cu toate atentatele, ce le comit revoluționarii, ei n'o să poată omori ideea de care se călăuzește guvernul, vrând a restabili ordinea și a introduce reforme pe cale pacinică.

Un nou măcel s'a săvârșit contra jidovilor la Siedlee. Cauza măcelului au fost tot jidovii, cari au aruncat o bombă contra șefului poliției.

Din Mogador (Africa) se anunță, că Berberii s'au sculat contra jidovilor, provocându-i să se retragă în mahalaua jidovească, căci altminterea le vor aprinde casele. Precum se vede jidovii se bucură în toate părțile lumii de „multe simpatii”.

Marile festivități din București.

Când scriem aceste rânduri, serbările aranjate la București din prilegiul marelui festival coral al reuniunilor de cântări din Ardeal, Bănat, Ungaria, Bucovina și România au luat sfârșit. Serbările s'au început Sâmbătă și s'au sfârșit ieri, Miercuri seara.

Vineri trecută au sosit la București 1700 țărani români din Bucovina sub conducerea membrilor societății academiilor „Dacia”, iar Sâmbătă au sosit rând pe rând cu trenuri deosebite reuniunile de cântări din Bănat, Ardeal, Ungaria și Bucovina. Erau cu totul cam la vre-o 2000 cântăreți. În aceeași zi au sosit la București și „Junii” brașoveni, însoțiți de o parte a membrilor comitetului parochial a bisericii Sf. Nicolae în frunte cu părintele Dr. V. Saftu, în număr de aproape 280 persoane.

Primirea ce li-s'a făcut în București cântăreților români, țărănilor bucovineni și Junilor a fost grandioasă. În gara din București se strinseră mai multe mii de oameni, iar orașul era splendid decorat cu drapele. Oaspeții, după ce s'au dat jos din trenuri, au fost salutați între urale nesfârșite de cântăreții de primar al capitalei române d-l Alex. Ciurcu, de președintele societății corale „Carmen”, d-l Leon Ghica și de studentul Al. Eremia.

În numele excursioniștilor au vorbit d-nii: avocat Dr. Dobrin din Lugoș și Dr. Comșa din Săliște, mulțumind Bucu-

reștenilor pentru primirea grandioasă ce li-s'a făcut.

Între sunetele a trei muzici militare s'a format apoi un cortegiu mare, care a străbătut între uralele entusiaste ale mulțimei, ce staționa pe trotoarele străzilor, calea Griviței, calea Victoriei, străzile Lipscani și Șelari și începutul căii Prahova. În fața bisericii Domnița Balasa cortegiul s'a oprit. Vicariul Mitropoliei P. Sa Nifon Ploșteanul, a oficiat aici un Te-Deum. Cortegiul s'a pus apoi din nou în mișcare, îndreptându-se fie-care societate sub conducerea membrilor comitetului de primire la cvartierele lor. Junii brașoveni au fost încvartirați la „Școala normală”, Școala de ofițeri și la institutul facultății teologice.

Duminecă dimineața s'a început șirul festivităților prin serbarea sfințirii steagului societății „Carmen”, la care serbare au luat parte toate corurile în număr de 22. După prânz la oarele 3 a urmat reprezentația Junilor și producțiunea corurilor din Bănat și Ungaria.

Despre aceasta înălțătoare și neuitată serbare corespondentul nostru special ni-a trimis următorul raport:

Serbarea de azi din arenele romane a succes splendid. A fost o manifestație a neamului românesc, cum nu s'a mai văzut. Insuflețire și emoțiune la culme. Deși începutul serbării din arene era anunțat la oarele 3, deja pe la oarele 1 curgea lumea, valuri valuri. Pe la oarele 2 1/2 arenele erau ticsite, cap lângă cap. La oarele 3 1/4, au intrat în arene cei 1700 țărani români în rânduri de câte 6 cu steaguri tricolore în frunte. Aplauze și aclamațiuni îndelungate la adresa fraților bucovineni.

La oarele 3 1/2 și-au făcut apariția în arenă Junii, după ce încunjuraseră călări și în trăsuri expoziția. „Junii” noștri s'au prezentat admirabil. Căi pe cari călăreanu erau cai de ai gendarmeriei, cai frumoși și bine hrăniți. În fruntea convoiului veniau într-o trăsură elegantă părintele Dr. Saftu cu d-l Davila, directorul teatrului. Pe capră lângă vizitiu ședea un jun alb. Au urmat apoi rând pe rând Junii tineri, bătrâni, curcani și junii albi toți cu brazii și lăutarii în frunte, la olaltă vre-o 120. Urmară apoi vre-o 30 trăsuri și căruțe, și cari ședeau o parte din membrii comitetului parochial și o parte din junii, cari n'aveau cai de călări, deoarece artileria și cavaleria fiind concentrată la manevra, n'au fost cai de ajuns. În trăsuri ședeau vre-o 35 de femei din Scheiul-Brașovului, îmbrăcate în frumoase și bogate costume.

Pe întreg parcursul convoiului prin expoziție, publicul a aclamat cu insuflețire pe Junii noștri. Când și-au făcut Junii intrarea în arene, aplauzele nu mai voiau să înceteze. Era un aspect măreț, care nu se poate descrie.

Unul dintre numeroasele coruri concentrate aici a intonat la intrarea Junilor „Deșteaptă-te Române”. În arenă Junii au format un semicerc. A rostit apoi părintele Dr. Saftu, un scurt cuvânt, aducând elogii și mulțumiri d-lui Dr. Istrati, comisarul general al expoziției. Aplauze îndelungate au urmat vorbirii d-lui Saftu.

Junii s'au dat apoi jos de pe cai, cari au fost luați în primire de soldați. La sunetele lăutarilor Junii cu nevestele lor au încins o horă, care a extaziat lumea. Hora noastră din Scheiul executată admirabil de vre-o 200 persoane a făcut furoare. În discursul horei Junii s'au întrecut între adevărate salve de aplauze în aruncarea buzduganului.

Vre-o 20 de junii au aruncat buzduganul, între cari s'au distins în deosebi G. Loga, N. Muntean (juni tineri), St. Căpălină, N. Căpălină (juni bătrâni), D. Mămulea, I. Mitoc, I. Pestrea (curcani), N. Bunghez, T. Gal (juni albi) etc. etc.

Reprezentațiunea Junilor în arene a durat cam o oră și a stârnit un entuziasm fără păreche.

După Junii a urmat reprezentarea corurilor din Bănat și Ungaria. Fie-care cor a cântat 2—3 piese. Toate corurile au reușit bine, stârbind o adevărată furtună de aplauze. S'au distins în deosebi, în ce privește frumusețea executării, corurile din Lugoș, Reșița montană, Beiuș și Oradea. Expoziția a fost vizitată de cel puțin 50.000 oameni.

Coresp.

Țărăni bucovineni au plecat Lunii dimineața în excursiune la Constanța, iar reuniunile corale la Sinaia, unde au avut onoarea a cânta și a defila în fața regelui și a reginei României. Junii au plecat Lunii după amiază spre Brașov, unde au sosit în pace și încântați de cele văzute seara la oarele 9 1/2.

Martii s'a dat al doilea festival coral în arenele romane. De astădată au cântat corurile din Ardeal, Bucovina și România.

țişuri tăiate. Fiecare ascuțit (pise), privit de după propria sa figură, pare a fi un chip după asemănarea muntelui întreg, iară lăturile muntelui Ruzenzeri despicate prin elemente, timp, tempestăți, vânturi, ploaie, frig și zăpadă, le putem vedea și cu ochiul liber. Piscurile incolțurate ale catenei sunt așa de țepișe, încât zăpada bătută de vânturile reci nu rămâne pe ele ci cade în văgăuni până la 100 m. — după prețuirea noastră — de adânci, unde formează apoi formale câmpii de zăpadă se văd apoi iară păreți sub a căror poale se lătesc alte câmpii de zăpadă, că apoi se topesc și scurg.

Între înălțimile Ugarama și Bukuko, la poalele unui munte am dat de câmpie extraordinar de bogată de pepeni, bostani (ludăi), trestie de zahăr și păstăioase. Pământul, aci, este compus din pietriș, năsip, amestecat cu lut negru gras.

Dacă ne închipuim că fenomenele fizice, cari au tăiat atâtea văgăuni în munte vor continua tot mereu a tăia din el, atunci ne vine a combina că creștetul de azi trebuie să fie numai un schelet al munte-

lui care a fost cândva întreg, și să ne aducem aminte de scriptura care zice: „pulbere ești, și în pulbere te vei întoarce...”

Din glorioasa sa înălțime mult a fost retezat; umerii lui sunt tare neteziți și roși, iară văgăunile (coastele) lui dau o netăgăduită dovadă despre sguduituri și cutremuri teribile, cari au trecut peste el. Incet-încetinel, însă la sigur, va ajunge muntele a fi ceea ce a fost, iară câteva generațiuni după noi nu vor mai da de lacul Albert...

În momente clare, cari însă sunt foarte scurte, se văd piscurile cele mai înalte ale muntelui, iară cel ce le vede de la o înălțime mai mare decât norii, rămâne încremenit și crede că a văzut ceriul deschis în splendoare nedescriptibilă.

Pe cât timp ținea această admirabilă vedenie am observat că atât albi cât și negrii (din trupa lui Stanley) erau încântați și înlemnii țineau privirile în sus, unde domnea o liniște, aer străvăzător, așa de sus d'asupra omului, într-o limpezime fără nici o pată, încât cugetul și

oftarea erau așa de adânci, de nu puteau fi exprimate. Pare că toți ceteam în înălțimi „vecinicia fără margini”.

Nici când nu este omul așa de dispus pentru a cuprinde lucrurile cerești, ca în astfel de momente, cari abat cu desăvârșire mintea omului dela josnicie, dela muncă și chin, spre o înălțime maiestoașă la care nu poate nici când străbate, ci ca un prunc mic, cuprins de admirație și de evlavie, cunoaște ceea ce este divin și sublim!

În călătoria noastră am dat peste multe locuri și lucruri pe cari le-am admirat, dar nici odată nu ne-am simțit atât de impresionați și înclinați spre rugăciuni, ca în momentele când pe neașteptate, subit, vedeam vârful acoperit de nea al muntelui, ce se înalță sus-sus spre ceriu, la înălțimi neajunse, cari după închipuirea noastră formau un castel ceresc încunjurat de ziduri de mai multe mile de lungi, prin cari omul nu poate străbate. Cel ce vede de pe acest munte ceriul, va crede că este Dumnezeu.

Succesul a fost splendid. Mulțimea imensă, ce umpluse arenele, a aplaudat cu frenezie pe cântăreți. S'au distins îndeosebi corurile »Armonia« din Cernăuți, »Carmen« din București și »Doina« din Turuu Severin. La finea festivalului s'a executat din partea celor 13 coruri ardeleni, bucovinene și din România sub conducerea d-lui Chiriac și cu acompaniament de muzică »Tricolorul«, »Imnul regal« și »Pui de lei« de Vidu. La aplauzele insistente ale publicului imnul regal a trebuit să se mai cânte încă-odată.

ȘTIRILE ZILEI.

— 13 Septembrie n.

Pregătirile pentru serbările »Asociațiunii«. De azi într-o săptămână se încep în Brașov serbările ce se arangiază din prilegiul adunării generale a »Asociațiunii«. Comitetul despărțământului, tinerimea română și reuniunile noastre desfășură o viuă activitate pentru a asigura acestor serbări o reușită cât mai frumoasă. Reuniunea noastră de cântări ține zilnic repetiții. Programul concertului este ales și bogat și va oferi momente de înaltă plăcere. Se țin deasemenea zilnic și repetiții de teatru sub conducerea d-lui Zaharie Bărsan, care a sosit ieri împreună cu d-soara Brașoveanu la Brașov. O delegațiune a tinerimii din Brașov sub conducerea d-lui Petru Popovici, a vizitat zilele trecute numeroase sate românești din țara Bărssei, pentru a invita pe țărani noștri să participe la serbarea populară, ce se va da Vinerea viitoare pe locul liber din fața gimnaziului român. Peste 200 țărani și tărancă române au promis că se vor prezenta în costumele lor la serbarea populară, unde vor executa diferite jocuri naționale. La serbarea aceasta vor participa de sine înțeles și »Junii« noștri. — După pregătirile ce se fac, serbările noastre culturale vor avea, fără îndoială, un succes splendid.

Românii macedoneni și basarabeni la expoziție. Din București se anunță că la inițiativa mai multor studenți macedo-români s'a pornit o viuă mișcare pentru a aduce la expoziția din București un grup mai mare de macedo-români. În Salonic s'a format deja o societate de vre-o 100 macedo-români, cari vor sosi zilele acestea la București. S'a lansat de asemenea ideea de a aduce la București și un grup mai mare de Români basarabeni.

Scheiul Brașovului și pericolul focului. În numărul nostru de ieri am adus știrea despre focul, care a izbucnit ieri noaptea în strada Cacova de sus și care a prefăcut în cenușe o casă și un grajd, proprietatea cărciumarului Antal Mihaly. Cu ocaziunea acestui foc s'a putut ori-ce om convinge despre pericolul îngrozitor, căruia este expus Scheiul-Brașovului în cazul ivirii unui foc. Focul acesta, care între împrejurări normale, trebuia să fie stâns în timp de o oră, a putut fi localizat deabia după o muncă de 5 ore. Care a fost cauza? *Totala lipsă de apă.*

Deși pompierii și soldații sosiseră la timp la fața locului, ei n'au putut isprăvi nimic, căci fântâna cea mai apropiată se afla la o distanță de mai multe sute de pași. Deabia după o așteptare penibilă de peste un cîș tulumba a început să funcționeze, dar și atunci presiunea apei era atât de mică, încât razele de apă nu ajungeau nici până la acoperișul casei. A fost un noroc, că văzduhul era liniștit, căci la din contră puteam astăzi plânge pe ruinele Cacovei de sus, a cărei case lipite una de alta, acoperite în majoritate cu șindile și neasigurate ar fi căzut negreșit pradă focului.

În fața acestui pericol, care planează în fiecare moment asupra capetelor și caselor oamenilor noștri din Scheiu, se impune forurilor competente ale orașului nostru să cumpănească situația aceasta insuportabilă și să caute mijloace grabnice pentru evitarea unei catastrofe, de care să ne ferească Dumnezeu, iar oamenii noștri din Scheiu să vadă să-și asigure fără întârziere casele, ca să nu se căiască, când va fi prea târziu — v.

Făgărășenii la expoziția din București. Spre orientarea tuturor se face cunoscut, că oltenii dela Făgăraș vom pleca la expoziție în București *Sâmbătă în 16 (29) Septembrie a. c. la 3 ore dimineața cu trenul din Brașov așa că pe la amiază sosim în București.* Avem următoarele favoruri: 1) Taxa de călătorie cu trenul *dela Brașov până la București și înapoi* redusă este: cl. III-a 9 coroane, cl. II-a 14 coroane. S'a cerut însă și sperăm, că ni se va da dela Predeal la București și înapoi călătoria gratuită. 2) Intrare gratuită în expoziție;

la spectacole intrare redusă cu 50%, afară de arene. 2) Pentru țărani cvartir gratuit. S'a cerut însă cvartir gratuit și pentru inteligență. Fiind expozițiile de o foarte mare însemnătate culturală și economică, să beneficiem și noi de aceste favoruri și să ne ducem cât mai mulți la expoziție.

Inteligența și cu deosebire preoții, notarii și învățătorii, *din datoria lor morală și spre marea laudă a meritului lor*, grabnic să facă acestea cunoscute poporului din comunele dâșilor și dâșii să conducă la Expoziție în număr cât mai mare și țărani și tărancă în costumele lor caracteristice românești lucrate de oamenii noștri.

Cei cari n'au pașapoarte să-și procure certificate de frontieră dela vice-comitele din Făgăraș sau Brașov, spre care scop să producă atestatele prescise dela comună vidimate de pretore.

Pentru familii se dă un certificat și pentru mai mulți membrii, ca consoți de călătorie.

În Brașov ne întâlnim Vineri în 28 Septembrie 1906 st. n. pe la amiază, sau după amiază la hotel București și Nr. 1. Excursioniști se pot atașa ori și când și de ori și unde.

Fraților Olteni! Să plecăm de pe lângă Olt și din tot comitatul Făgărașului cât mai mulți și să cercetăm Expoziția în mod demn. Să arătăm, că ne știm și noi face datoria și că o și facem.

Să ne întâlnim cât mai mulți cu bine și în pace. Cu salutare frățască: *Dr. Ioan Turcu, avocat.*

Convocare. Membrii români ai congregei comitatense din Făgăraș, în vederea obiectelor de mare importanță, ce se vor pertracta în ședința extraordinară din 18 Septembrie 1906, sunt rugați ca pe Lună în 17 Septembrie a. c. seara la orele 7, să se întrunească în localitatea »Hotelul Paris«. Făgăraș la 12 Septembrie 1906 st. n. Comitetul.

În Intorsura Buzăului ni-se scrie: Învățătorul George Zaharie din comuna bisericească română gr. or. Intorsura Buzăului (Magyar Bodza), după un serviciu conștientos pe câmpul spinos al școlii populare în timp de 36 ani, căpătând o boală grea, ce l'a ruinat, simțindu-se debil de a mai continua munca grea de învățător, la cererea sa proprie, ministrul reg. ung. de culte sub Nr. 24002 a. c. i'a trecut în pensiuie cu suma de 680 coroane pe an.

Prin aceste rânduri d-l G. Zaharia aduce la cunoștința fraților și iubitorilor săi colegi, retragerea sa din activitate și cu ocaziunea aceasta își ia adio dela ei, dorindu-le din inimă sănătate și putere spre a putea munci mai mult ca dânsul în viaa spinosă și să aducă fructe mai îmbelșugate decât dânsul.

Cu ocaziunea petrecerii de vară dată în Lunca la 2 Sept. st. n. 1906 în sala școlii gr. cat. din Lunca au intrat următoarele contribuții peste taxă: Victor Major notar cerc., Mănărade 4 cor. Ioan Handrea preot Mănărade 3 cor. Bitay Pál notar cerc. Micăsasa 3 cor. Ioan Pușcariu provizor Veza 2 cor. Ilariu Vlad cancelist la jud. Hususău 2 cor. Filip Docolin preot Micăsasa 2 cor. Ioan Triț preot Tăuni 2 cor. Ioan Mihaiu inv. Lunca 2 cor. Basil Dancu preot Țapu 2 cor. Georgiu Savu preot Dăros 1 cor. Ioan Mihaiu I. Toma propr. Lunca 1 cor. Vasiliu Turcu subnotar cerc. Făgeț 1 cor. Ioan Bian cand. de adv. Blaj 1 cor. N. N. 1 cor. N. N. 26 fl. Ioan Neamțu inv. Armeni 20 fl. Ioan Vălean inv. Crăciunel sup. 20 fl. Zaharie Macaveiu inv. Tatârău 20 fl. Emil Drăgan inv. Nirașteu 20 fl. Ionel R. Blaj 50 fl. Venitul întreg 75 cor. 56 fl. Venitul curat 18 cor. Lunca la 9 Sept. 1906. Comitetul aranjator.

Arestarea unui anarchist berlinez. În Berlin a fost arestat alaltăeri un anarchist. Faptul acesta a produs o mare senzație.

Anarchistul e fiul de 22 ani al femeii Wolff. S'au găsit la locuința lui două cutere cu bombe. Fiind interogat, el declară că nu va destăinui misiunea pe care a avut-o.

Măcelul din Nikolaewsk. Ziarul »Daily Chronicle« află din Petersburg că la Nikolaewsk (Caucaz) a izbucnit o gravă revoltă. Revoluționarii au atacat închisorile și au eliberat pe arestați. Poliția intervenind, s'a încins o sângeroasă luptă cu revoluționarii, cari au ridicat baricade. A fost apoi o luptă crâncenă cu Cazacii. Sunt peste 100 de morți.

Mare furt în casa statului rusesc. La ministerul de finanțe rusesc s'a descoperit

un furt de 7 milioane de ruble din fondul șpselelor guvernământului Vilna.

Onoratele dame știu bine ce important este a avea o față frumoasă. Aceasta însemnează o comoară, un avantaj alunei dame frumoase. A fi frumoasă este o mare problemă, nu este de ajuns, dacă cineva este frumos, are forme și exterior plăcut și grațios, lucrul principal este curățenia pielii fără pistru. Neteză și rumenă să fie fața. Damele cunosc regulile frumsetei și au grije pentru cultivarea feței și pentru a obține frumsetea sunt gata a face și jertfe. Astăzi nu mai este o taină, că laptele de castraveți veritabil a lui Balassa este singurul cosmetic, că numai după o folosire de două trei ori depărtează zgrăbunțele, pistru, petele de ficat, netezește încrețiturile, curăță teintul, îl face alb și frasc. Se trimite cu posta de C. Balassa, farmacist Budapesta, Erzébetfalva.

Darea de seamă a deputatului Dr. I. Maniu.

Vinț, 9 Sept. n. 1906.

Astăzi și-a ținut deputatul cercului nostru d-l Dr. I. Maniu, darea de seamă despre activitatea sa parlamentară. Deputatul cercului a sosit însoțit de presidentul clubului parlamentar Dr. T. Mihali și de deputații Dr. Vajda și Dr. Vlad.

Adunarea la care au participat aproape 3000 de oameni, s'a început la 11¼ a. m. deschisă fiind de preotul local Nicolae Manu. Deputații au fost invitați la adunare prin o delegațiune de cinci membri.

Mai întâi a luat cuvântul dep. Dr. Maniu, vorbind aproape o oră.

În cursul vorbirii, mulțumind de încrederea cu care a fost onorat din partea alegătorilor, arată starea anormală a parlamentului ungar, în care naționalitățile nemaghiare, cari formează majoritatea țării, abia au 25 deputați și continuând descrie situația perversă a partidului kossutist, care deși are majoritatea în parlament, parte nu poate, parte nu vrea să execute promisiunile, cari le-au făcut alegătorilor săi. D-l M. se declară în contra curentului kossutist și pretinde introducerea acelor instituțiuni, cari pot să exprime icoana fidelă etnografică a statului și pot să intruzeze voința adevărată a cetățenilor. Dr. Maniu declară, că în urma compoziției anormale a parlamentului actual și în urma alcătuirii guvernului din elemente eterogene nu poate spera și nu se poate aștepta nici o înnoire salutară pentru țară, pentru că aceste sunt incapabile de a lucra. Înșiră propunerile, cari s'au făcut din partea clubului naționalist în dietă și zugrăvește în colorii vii ținuta deputaților guvernamentali față de aceste propuneri și față de înnoirile cari ar trebui făcute în interesul poporului de rând.

În ce privește problemele viitorului constată ca cea mai urgentă afacere, rezolvarea chestiunii *votului universal și regularea congruei preoțești*. Chiar pentru aceasta, în ce privește acțiunea parlamentară, în sesiunea, ce se va deschide la toamnă deputații naționaliști, vor lua parte viuă la desbaterea bugetului, fără ca însă să impedeze cu mijloace extraordinare votarea aceluia buget și îndată după pertractarea acestuia vor uză de toate mijloacele parlamentare pentru a sili guvernul să prezinte *proiectul votului universal* fără amânare.

După Dr. Maniu, care a fost des întrerupt cu vii aclamări, au vorbit deputații Dr. Mihali, Dr. Vajda și Dr. Vlad, făcând importante enunțaiuni politice și stăruint asupra necesității de a lucra solidari în serviciul programului național. Discursurile d-lor deputați au stârnit mare însuflețire, care a stăpânit întreaga adunare.

După deputați a luat cuvântul d-l Chirilă din Cârna, prezentând următo-

rul proiect de rezoluțiune, care a fost primit cu mare însuflețire:

— Alegătorii și poporul român din cercul Vințului de jos aderează neclintit la programul național român, aproabă întru toate activitatea și procedura deputaților naționaliști și li roagă să continue neștrămutat apărarea drepturilor poporului român.

Adunarea s'a terminat la 1¼ d. p. când s'a început banchetul la otelul »două pistoale«, unde s'au ținut entusiaste toaste.

După banchet a concertat corul din Sebeșul săsesc, sub conducerea vrednicului tânăr Octav Mureșianu mulțumind pe deplin numărului public present.

După concert s'a început petrecerea populară, care a durat până târziu sara în mijlocul unei animații generale.

Dep. Dr. Maniu a făcut vizită tuturor alegătorilor săi din Vaț, precum și șefilor oficiilor și preoților din localitate.

La această adunare au luat parte afară de toți preoții și învățătorii din jurul Vințului și mai mulți din cercurile electorale învecinate. Deputatul Dr. Maniu are de gând a ținea adunări de dare de seamă încă în vre-o 5—6 centre ale cercului său.

Rep.

Dela frații noștri din Macedonia.

„Românul dela Pind“ publică următoarea corespondență despre suferințele fraților noștri din Gramaticova:

Gramaticova, 19 Aug. v. 1906.

Păcatul săvârșit de Români din Gramaticova, de a fi alungat încă de mult cu desăvârșire școala și biserica grecească, trebuiește ispășit cu vârf și îndesat. Așa și-au inchipuit cel puțin Grecii și din faptele petrecute în ultimul timp rezultă, că cuvântul de ordine dat antaților este: stărpirea de pe fața pământului a acestor nemernici, cari au nesocotit poruncile și sfaturile prelaților greci și ale agenților lor.

În mai puțin de două luni de zile ei au făcut următoarele victime: Mitu al Comine, Chendra M. Gheorgachi, Tașu M. Gheorgachi, T. Caramciu, Mitru Dica, Dima Ndina și Nuli Vasile Gheorganda.

Nu mai de mult, ci chiar cu două zile în urma atacului mișelesc dela Patienca, antații au venit la stâna fraților Celea, unde au omorât pe păstorul Gheorghe Șeolia. De data aceasta antații veniseră cu gândul, ca să distrugă cu totul avuțul fraților Celea, însă Români noștri luând la timp cunoștință despre sosirea antaților, imediat au luat armele și s'au dus în urmărirea lor. Antații observându-i de departe, au luat-o la sănătoasa și astfel s'a prevenit o nouă nenorocire.

* * *

Și ca și când toate aceste neomeni n'ar fi fost de ajuns, Grecii s'au pus cu tot dinadinsul, ca să-i facă pe Români să moară de foame.

Spre acest sfârșit pe de o parte bandele da antații li silesc să stea închisi în casă, iar pe de altă parte comitetul grecesc caută, ca prin bani să obție dela tribunalele turcești rezilierea contractelor munților ce au inchiriat Români pentru pășunatul turmelor de oi.

Pentru ca cetitorii noștri să-și poată face o idee și mai lămurită despre situația în afară din cale de precară ce s'a creat Românilor din Gramaticova voi relata următorul fapt petrecut nu mai departe decât ieri.

În ziua de 16 August fruntașul român Tase Nachi se duse la socrul său din comuna românească Selia. O bandă de antați de vre'o 60 de inși, aflând despre plecarea lui Tase Nachi la întoarcere îi aținu drumul la localitatea numită Mbar-Taș.

De rândul acesta antaților nu li-a mers tocmai bine, căci Românul Tase era însoțit de 15 soldați turci și 4 tineri români. La localitatea numită Călivele lui Sârbu au fost înștiințați, că drumul li este aținut de o bandă de antați. Aflând de aceasta, au stat locului și când s'a înopțat doi din tinerii români s'au dus la Gramaticova și au înștiințat pe Români de cele aflate. Aceștia imediat au pus mâna pe arme și însoții fiind și de detașamen-

tul de soldați din comună, s'au îndreptat în spre pozițiunile ocupate de antații. Când Românii noștri s'au apropiat de localitatea numită Cincile Fântâni, antații i-au zărit de pe dealul dela Ambar-Taș, unde erau pitulați și au încercat să o ia la sănătoasă. Din partea opusă, adică în vale la Ambar-Taș veneau Românii, care se întorceau dela Selia. S'a început atunci o luptă crâncenă. În rândurile antaților s'a făcut o adevărată debandadă și cu toții răceau cât îi lua gura.

Detasamentul de soldați din Cătranița auzind de cele ce se petreceau, a sărit și el în ajutor.

După o luptă de mai bine de un ceas 3 antații au căzut pe câmpul de luptă, mare parte din ceilalți au fost răniți și foarte puțin au scăpat teafări.

Printre răniți a fost și un curier al bandei de antații anume Stavre, pândar în serviciul grecomanului Caneli.

Nici un român și nici un soldat n'a fost atins. Pe la amiazi cu toții în cântece și chiote s'au întors veseli în comună.

* * *

Deși și de data aceasta am reușit să prevenim o nouă nenorocire, totuși însă aceste lucruri au început să impresioneze adânc populațiunea comunei noastre. Mare parte dintre ei, sătui de atâtea nenorociri sunt hotărâți să-și părăsească avutul și să se refugieze în alte ținuturi, unde cel puțin viața să le poată fi asigurată. Crearea unui astfel de curent este foarte periculos pentru noi Românii din Gramaticova. Măsurile urgente se impun pentru sporirea pazei, alungându-se astfel din mințile oamenilor ideea, că într-o bună zi pot fi surprinși și măcelăriți de antații.

Răbdarea poporului are și ea o margine.

Avis.

Onorații oaspeți, cari doresc a lua parte la adunarea generală a Asociațiunii ce se va ține anul acesta la Brașov, în zilele de 2(21) și 9(22) Septembrie, sunt rugați, ca — pentru îngrijirea de cvartire — să se anunțe la președintele comisiei de încvartire d-l Nicolae Bogdan, prof. str. Caterinei 15, cel mult până în 28 Aug. (10 Sept.)

Totodată se aduce la cunoștință, că comitetul poate va fi silit să angajeze și cvartire, cari vor trebui plătite. De aceea on. oaspeți sunt rugați, ca la anunțarea să se declare, că la caz când nu se vor afla cvartire gratuite li se pot angaja și cvartire cu plată, rămânând în grija comitetului ca prețurile să fie moderate.

Sfințirea școlii din Rușor*).

(Edificarea școlii. Ofertele benevole pentru edificare. Actul sfințirii. Petrecerea aranjată cu aceasta ocaziune. Dare de samă și mulțumire publică.)

Mănăștur, 8 Sept. 1906.

I. Biserica și școala este oglinda comunei. Trecătoruie care treci prin această mică comună românească, stai puțin și te uită în oglinda ei. Stai privește și judecă! Fă judecată asupra aceluia popor ce locuiește în aceasta comună și asupra conducătorilor ei.

Ce ziceți despre poporul acela, care se îngrijește, ca generațiunea nouă să aibă educația cuvenită, să aibă școala, prin care să se conducă copiii lui la moralitate, la cea mai nobilă umanitate, la rațiune și la adevărata libertate? Nui așa, că acela este un popor deștept, care și-a priceput chemarea, și-a priceput timpul în care trăește și și-a împlinit datoria față de neam și față de Dumnezeu? Iar conducătorii lui sunt adevărați păstori.

Mica comună românească Rușorul până în timpul de față nu a avut școală. Micuții românași constrânși de asprimea

legei, trebuia să cutiere drumuri lungi prin ploii și ninsoare, prin vânturi și ger, la școalele satelor vecine.

Încă în vara anului 1904 convocăți la sfat de preotul local d-l Ioan Dragomir, Rușoreni au hotărât edificarea școlii. Dar cum și cu ce? Oă nici pentru școală și nici la biserică nu era nici în creștere.

Însă „unde lipsa e mai mare, acolo ajutorul lui Dumnezeu e mai aproape”. S'a cerut ajutor și s'a căpătat. S'au ridicat o mulțime de binefăcători.

II. Primul ajutor ni-a sosit dela institutul de credit „Răureana” din Capolnoc-Mănăștur, suma de 700 coroane. Dela Gavrilă Pop, jude în C. Mănăștur 200 cor., dela d-l Ioan Petrovan, notar 20 cor., dela d-l Stefan Bârlea, notar cerc. și prim. coratorele din Rușor 80 cor. Preotul în localitate Ioan Dragomir toate zilele de lucru din parohie le-a dat școlii.

Preotul local prin un apel către public a deschis o colectă, iar prea stimata doamnă Bârlea n. Dragoș cu plăcere a luat asupra-și sarcina de a colecta prin locurile cunoscută.

Prin d-na Bârlea s'au colectat 96 cor. 30 fil. dela următorii:

Inst. de credit și de econ. „Chioreana” 10 cor., vād. Vasile Buda 2 cor., Dem. Coltău 1 cor., Elia Popu 1 cor., Ioan Serb 2 cor., Haz Agnes 2 cor., R. Pavelea 1 cor., d-na Sommer 1 cor. 40 fil., Dr. Victor Nilvan 2 cor., Bancos 1 cor., Nicolau Nilvan 2 cor., Gavril Micu 1 cor., Gr. Teleki Gizella 2 cor., Olsavszky Simon 1 cor., Surorile Hosszu 2 cor., L. M. Olsavsky 4 cor., Moldovan Gergely 1 cor., Zsentyené 2 cor., Mat. IV. 6—4 cor., Bulbuk Andor 2 cor., N. N. 50 fil., Aug. Pop 2 cor., Boné Andras 1 cor., Muste 2 cor., Popescu 1 cor., Vasile Duma 1 cor., Nicolae German 1 cor., Samuil Suse 60 fil., Gavril Bude 1 cor. 20 fil., Chindris Ioan 40 fil., Burzo Ioan 20 fil., Buda 1 cor., Alex. Pop 1 cor., Farkas Lajos 1 cor., Muste hăl mai mic 1 cor., Victor Pasca 1 cor., Andrea 1 cor., V. Pop 40 fil., N. N. 40 fil., N. N. N. 20 fil., Grigorescu 1 cor., Gregoriu Ciuntereu 2 cor., Emil Osveda 1 cor., Aurel Mureșian 1 cor., Hodor 1 cor., Stetan Micu 1 cor., Agreblea 1 cor., Mark Mor 1 cor., Hegyesy Arpad 1 cor., Cămpian 1 cor., Anderko 50 fil., A. Breban 2 cor., Barbul Gáboró 2 cor., Dudás János 20 fil., Stetz Antal 10 fil., Incze Iozsef iun. 2 cor., d-na Stupar 1 cor., Teodor Bobb 2 cor., Soó Dávid 1 cor., Fuchus Iakab 80 fil., Vasile Bene 1 cor., N. N. Berkesz 1 cor., Blaga 50 fil., N. N. 1 cor., Ostian 1 cor., Iancovits Iozsef 2 cor., Kupas Mihaly 2 cor., Damian Atanasie 2 cor., d-na Hanzulovics 1 cor.

Dela poporul din Rușor au incurs sumele următoare:

George Mihalca 30 cor., Vasile China 40 cor., Alexa Dunca 36 c., Iacob Birlea 40 cor., Vasile Chesely 30 cor., Ilie Pop 60 cor., Gavril Dragomir 20 cor., Antone Dragomir 40 cor., Ioan Flore 3 cor., Filip Roman 2 cor., Ioan Cadar 3 cor., Stefan Costin 20 cor., Onise Achim 30 cor., Ioan Cadar al. George 20 cor., George Petrovan, preot 12 cor., Ioan Micu a Vasalie 40 cor., Ilie Costin 6 cor., Iacob Nuți 20 cor., Ioan Botha 1. George 10 cor., Iacob Botha, inv. 20 cor., Ioan Roman 10 cor.

Tinerimea academică din C. Mănăștur și împrejurime a dat o petrecere de vară în 15 Iulie al cărei venit curat în sumă de 126 cor. 12 fil. s'a predat școlii din Rușor.

Ofertele aceste benevole, materialul adus și lucrul dat din partea poporului credincios, a făcut de azi vedem în Rușor o școală frumoasă, care școală și unui oraș i-ar face cinste.

III. În 28 August s'a săvârșit actul sfințirii. Dimineața dela oarele 8—10 a durat st. liturghie celebrată de patru preoți. Răspunsurile le-a dat corul d-lui Teodor Medan, contabil din C. Mănăștur și corul d-lui inv. Teodor Bota din Cernesti. Aici notez că d-l învățător Teodor Bota a venit cu Cernesteni în corpore cu prapori și cântări. În fața mulțimei de peste 500 persoane a rostit o predică foarte frumoasă părintele Alexandru Marica din Preluca-veche.

După eșitul din biserică s'au dus cu toți la școală unde s'a celebrat actul sfințirii. Aici a ținut o vorbire despre școală delegatul protopopesc m. on. d. Alex. Pop preot în Măgureni.

La oarele 2 a fost banchetul cu multe toaste. Un fotograf a fotografiat mai întâi toată inteligența de față, apoi școala și biserica împreună cu poporul present. S'a comandat tot odată 1000 bucați cărți postale ilustrate cu aceste edificii frumoase și cu inscripția „Salutare din Rușor” și 16 tablouri mari.

IV. Tot cu această ocaziune tinerimea inteligentă din Rușor și împrejurime a dat o petrecere frumoasă în sala cea mare a școlii. Petrecerea a durat de la oarele 7 sara până la 7 oare dimineața. Poporul a avut de asemenea o petrecere a sa.

V. La această petrecere și-a rescumpărat biletul fără ca să participe: d-l Alexandru Pap de C. Mănăștur, jude de tablă în pens. și fost deputat dietal cu 10 cor. Au contribuit peste taxă domni: Dr. Iuliu G. Anca 4 cor., Szabo Gusztav, protopretor 3 cor., Alexiu Stupariu 1 cor., Teodor Bobb 1 cor., Demetriu Cionte 2 coroane Alexandru Pop 2 coroane, Teodor Medan 4 cor., Ioan Petrovan 1 cor., Davidovits Victor 3 cor., N. N. 2 cor.

Au intrat total 149 cor., din care sumă scăzându-se speșele de 120 cor. a rămas un venit curat de 29 cor., care sumă s'a predat coraturei din Rușor.

Veridicus.

Petrecerea tinerimei române de pe Tocile.

Brașov, 28 August v. 1906.

Petrecerea de Sâmbătă seara, 26 August v., dată de Tinerimea română de pe Tocile, va rămânea neștearsă din memoria asistentilor.

Și acum, ca și de mulți ani încoace, un grup de tineri de pe Tocile au aranjat o petrecere teatrală, având un program frumos și variat.

Încă de cu vreme se vedeau venind în spre sala dela hotelul Nr. 1. femei costumate în mândrul nostru costum românesc din Șcheiu și d-șoare în pitorescul nostru costum național.

Erau oarele 8 $\frac{1}{2}$ și încă tot mai venea public în mare număr atât din popor cât și inteligență, și mulți oaspeți din România.

La oarele 8 $\frac{3}{4}$ ridicându-se cortina văzurăm ivindu-se înaintea ochilor un tablou impozant. Erau tinerii coriști în număr de vre-o 20 costumați în haine naționale. Deodată începură executarea marșului „Pe al nostru steag”, care fu predat cu foarte mult simț. La aplausele frenetice ale publicului a fost înca odată executat.

Al doilea punct a fost cântarea „Fen-tru ochi ca murele”, cor mixt. Era foarte draguț să vezi tabloul compus din domni și d-șoare, îmbrăcate în mândrele noastre costume naționale. La vederea acestui tablou publicul a izbucnit în aplause neșfârșite.

Această cântare fu atât de duioasă, încât au fost siliți de public să o mai repeteze încă de două ori, dar nefind timp, au repetat-o încă odată numai.

Al treilea punct a fost un solo de violină predat de d-l Romul Ardeleanu, care de asemenea a fost furtunos aplaudat.

Al patrulea punct a fost „Horă”, cor mixt, care încă a fost foarte bine executată. Laudă i se cuvine deci dirigentului R. Ardeleanu, pentru reușita lor.

Al cincelea punct urmează comedia „Prietenia lui Titirez”, predată de d-șoara Aneta Lungu și d-l Ioan Oprescu. A fost peste așteptare de succesă, și în semn pentru buna ei reușită a fost premiați, d-șoara Lungu cu o brățară de aur, iar d-l Oprescu cu un lanț de orologiu tot de aur. Premiile au fost date de niște domni din România, cari n'au vrut să-și spună numele.

Cel din urmă punct a fost „Lipitorile satelor”, dramă în 3 acte și două tablouri. Deși a fost prea lungă și grea, totuși s'a predat bine, spre mulțumirea publicului.

S'au distins în predarea rolurilor lor mai principale d-nii: N. Ardeleanu, în rolul bătrânului Vântură-Țară; C. Bobancu,

în rolul grecului Chir Iani; St. Frigător, în rolul lui badea Ion; I. Roncea, în rolul jidanului; I. Oprescu, în rolul lui Gavril sîrbul, de asemenea și d-șoarele: R. Tampa în rolul greu al bătrânei Catrina femeia lui Ion, d-șoara Aneta Lungu, în rolul tinereii țărance Mariuca. De asemenea s'au achitat destul de bine în rolurile mai secundare d-șoara E. Tin în rolul Rucsan-dei, V. Pitiș în al lui Nițu fiul Catrinei, N. Bădițoiu în al lui Martin pădurarul, I. Vușmuc în al subprefectului, A. Căpățînă în al polițaiului și T. Purcărea, V. Govna, Fl. Luca, C. Pop și D. Stinghe în al țărănilor.

După executarea programului urmează îndată dansul începând cu hora cea mândră jucată aproape de tot publicul, urmând îndată Breaza bătută cu însuflețire de jucători.

Petrecerea a durat în cea mai mare animație până în zori de zi. Publicul a fost foarte mulțumit de această petrecere.

Taraful de lăutari încă a contribuit la reușita petrecerii prin cântecele și doinele lor naționale.

După cum se spune pe lângă partea morală și partea materială a fost peste așteptare de succesă.

Merită deci laudă tinerimea aranjatoare a acestei petreceri dând producțiunea pentru scopul nobil al lor, adică în favorul Sf. biserici pentru pictura dinlăuntru. Laudă i se cuvine însă și publicului care încurajază asemenea întreprinderi, precum și cu deosebire domnilor necunoscuți cari au dat premiile.

nani.

Dela frații din America.

Trenton, 21 August 1906.

(Chioresii în America. — Chioresii subscriu o listă chemând pe părintele Lucaciu să slujească liturghie la Trenton. — Din 250, cari au scris nu se prezintă decât 43. — Ceilalți beau rarchiu și se ospătează.)

Domnule Redactor!

Vă rog ca să bine voiți a publica în careva număr din prețuita foaie „Gazeta Transilvaniei” aceste șiruri de scrisoare în care vă aduc la cunoștință, despre hărnicia și purtarea Românilor emigrați și așezați aici în America în orașul Trenton, Chioresura, Florince ș. a. împrejur. Cu toții suntem din comitatul Sătmăruului cercul Șomecutei mari (vechiul Chioar) și din comuna Sanislău (cercul Carăii mari.)

Până în Rusalii cu toții ne-am sfătuit ca să rugăm pe părintele Dr. Epaminoda Lucaciu, preot în Cleveland ca să-și ia osteneală a veni în careva Duminecă ca să ne servească sf. Liturghie în limba noastră maternă, fiind-că aici în Trenton și împrejur noi Românii n'avem nici preot nici biserică, cum au alte națiuni.

Așa dar după sfătuirea noastră ne-am ales care să mergem cu lista de subscriere pe la fieste-care om la locuința sa, ca să se subscrie și să plătească cheltuielile, care se vor veni din partea Chioresnilor. Am fost eu și fratele Simeon Buda, iar din partea Sanislăuanilor a fost ales G. Sitău.

Am umblat cu listele pe la toți și cu bucurie toți le-au scris și s'au învoit cu toții, ca pe Duminecă după Rusalii să-l rugăm pe părintele Lucaciu ca să vie să ne servească sf. Liturghie în biserică Rușilor pentru-care am cerut permisiune dela preotul și curatorul acelei sf. Biserici.

După rugarea noastră și a preotului Rușilor, părintele Lucaciu și-a făcut datoria și a venit făcându-ne cunoscut mai înainte cu 5 zile. Noi încă am înștiințat pe toți Românii subscriși în rugare despre venirea părintelui Lucaciu, dar cu durere vă aduc la cunoștință cum-că din 250 persoane, cari am fost subscriși abia am luat parte la sf. liturghie 43 de Români, adică cu numele: Ioan Buda, Simeon Buda, din Săpăia Ioan Ilie, Gavril Sabou din Finteușul mare, Vasile Stan, Vasile Anca, Avram Anca, Nuțiu Botorce, Simeon Șerban, Simeon Epuraș și Andrei Osian toți

*) Comuna Rușor, pe ungurește Rozsapatka, este situată în fostul district al Chioarului, aparține diecesei Gherlei și după șematismul jubilar numără 403 credincioși români. Sub conducere bună frumoasă faptă a săvârșit această mică comună prin zidirea școlii. — Red.

din H. Lăpuș, Georgie Pop din Colțirea, iar ceilalți toți din Sanislău și Alecsă Avram din Posta.

Părintele Lucaciu și-a împlinit datoria servirii cu cea mai mare pietate. Predica încă ni-a spus-o cu cea mai bună înțelegere, care pe câți am fost de față ne-a însuflețit și pătruns până la adâncul inimei. Biserica a fost ticsită de Ruși care cu toți au stat și ascultat sf. Liturghie și predica în frunte cu preotul lor.

Foarte ia-u însuflețit și pe ei cântările și predica săvârșită din gura părintelui Lucaciu. Deși n'au înțeles limba noastră, totuși li-au plăcut foarte tare ceremoniile, cântările și glasul părintelui Lucaciu. Strana a fost condusă de către cantorul fost în comuna Băbeni, având mai mulți cântăreți pe lângă strană. Foarte frumos le-a condus toate cântările până în sfârșit, dar destul de rău că Românii câți sunt aici afară de câți i-am amintit n'au venit să asculte sf. Liturghie, ba mulți dintre ei, mai ales dintre Lăpușeni, au beut rachiu, s'au sfâdit unul cu altul au suduit de cele sfinte în vremea sf. liturghii. Dacă i-am întrebat că pentru ce n'au venit la sfânta liturghie, unii au zis că n'au haine de sărbători. Eu li-am spus că pe câți bani i-au dat și îi dau pe rachiu cel rău, pentru ce nu-și cumpără haine de mers la sf. biserică, și să nu umble destrămați și goli în sărbători prin oraș, ca să deie băieți cu pietri după ei, după-cum li-e obiceiul lor, adică după omul beat și gol care umblă Dumineca în oraș, copiii dau cu pietrii. Așa dau și după Românii noștri Chioreni, cari deși au muncă în toate zilele și câștig frumos, totuși nu-și cumpără haine de sărbători după portul de aici, mai bine își cumpără rachiu și beau până nu știu de ei și apoi prin beție fac bătăi, sfezi și înjurături unul cu altul, mai ales Lăpușenii. În toate nopțile stau polițerii lângă casa unde șed, adică unde sunt în muncă, că de n'ar păzi polițerii de ei, tot una s'ar bate.

Știut este cumoă Românii și alte națiuni afară de nemți, din patria noastră, cari sunt emigrați aici lucrează cele mai grele lucruri și mai cu puțină plată, așa-dar și Chioreni și cu mai mulți unguri sunt în lucruri de cele grele. Alții în Chincura, care acum se zidește, orașel mic și cu ceva fabrici, alții în Florințe lucrează cu cărbuni și cu fierul, siliți a' lucra unde-și capătă muncă.

Mulți oameni cugetă că în America se câștigă banul tare cu ușor, dar după ce vine aici la mulți li-e amar câștigul. S'ar duce îndărăt, n'are cu ce, e silit să lucreze cu cărbuni cu peatră și la alte lucruri grele. E drept că pentru mulți e bună America și au lucruri bune cu plată bună, care știu limba engleză și au purtare bună, păzindu-și lucrul în toate zilele, mulți și dintre Români ajung la lucruri bune de și nu știu limba engleză numai purtarea să-i fie bună. Și Chioreni noștri ar putea fi în lucruri bune și de stat, dacă ar lăsa rachiu și blăstămățiile făcute prin beutură și dacă ar păzi rugăciunile batâr în dumineci, în careva biserică de altă confesiune în care e iertat să între ori și cine, ba încă Englezii fac loc la omul străin în sf. biserică în scoane, ca să șadă la sf. liturghie.

Dar durere că Românii chioreni nu dau nimica pe sfaturile cele bune, ba unul din H. Lăpuș, care șade la olaltă cu sora temei lui, având locuință lângă biserică, în dumineca când ni-a servit părintele Lucaciu, a ținut în casă la el mai mare ospăț, cu mai mulți la olaltă și au băut rachiu până s'au îmbătat, iar unul cu numele Ioan Russu din Săpăia și alții, dacă i-am chemat la biserică, au răspuns cumoă se pot ei ruga și sub un arbore că tot primită li-a fi ruga, și apoi dacă vor merge acasă, or merge ei la biserică dar aici n'au lipsă de biserică și de preot. N'avem ce face cu aoci oameni perduți de către religionea lor, doar să-i dăm în vileag, ca să fie rușinați de lume.

După sfârșitul sf. liturghii, părintele Lucaciu cu durere a luat lista în care am fost scriși cu toții și ni-a cetit numele fie-

căruia după cum am fost scriși, și s'a mirat văzând cumoă nici a cincina parte nu suntem de față și ni-a ținut o vorbire frumoasă îndemnându-ne ca să ne punem silințele a ne stringe ceva bani spre scopul zidirii bisericii, dându-ne o listă de colectă. După sfânta vecernie care ni-a servit-o tot atunci la 5 oare d. p. părintele Lucaciu luându-și adio dela toți, câți am fost de față și binecuvântându-ne, s'a despărțit decătră noi cu cuvintele ca să ne silim a zidi biserica și cu toți câți ne aflăm în Trenton și în prejur să facem o cunună care să ne ținem biserica, preotul și religionea noastră, cum fac și alte confesiuni.

Ioan Buda,
grădinar.

Reuniunea

Invățătorilor români unii din Archidieceză.

De lângă Mureș, August 1906.

Comitetul central, după-ce a terminat în raportul său capitolul III despre activitatea despărțămintelor desfășurat în răstimp de un an, amintește în partea a IV și bibliotecile, zicând cumoă bibliotecii au următoarele 18 despărțăminte:

1. Aiud cu 27 opere în 29 volume.
2. Alba-Iulia cu 173 opere în 196 volume. Din acestea istorice 32, ecclerastice 20, științifice 12, literatura poporală 121, istoria naturală 2 și pedagogice 7.
3. Biia-Sănmărtin cu 83 tomuri.
4. Cătina are bibliotecă, dar în raport nu se indică numărul tomurilor.
5. Blaj cu 150 opere.
6. Cojocna cu 84 opere. A mai cumpărat cărți în valoare ee 23 coroane dela academia ungurească. (Comitetul central atrage în raportul său atențiunea despărțământului, ca pe viitor să nu mai procure nici o carte fără aprobarea budgetului de către biroul central.)
7. Dârgea cu 82 opere.
8. Iernut cu 29 volume.
9. Giurgeu cu 47 opere.
10. Indol are, dar în procesul verbal al despărțământului nu se indică numărul volumelor.
11. Ludoș cu 109 tomuri.
12. Mediaș-Elisabetopole 154 opere în 206 tomuri.
13. Morlaca 81 opere în 85 tomuri.
14. Murăș-Uioara 106 opere în 197 tomuri.
15. Reghin cu 50 tomuri.
16. Sebeș are bibliotecă, dar numărul cărților nu este indicat.
17. Sibiu are, dar nu se știe câte volume.
18. Făgăraș cu 250 opere.

În total acestea 18 despărțăminte au 1423 opere în 1506 tomuri, la care ar fi să se adaugă numărul cărților, ce se află în bibliotecile despărțămintelor, cari în privința asta n'au făcut raport biuroului central.

Procurarea, augmentarea și conservarea bibliotecelor districtuale se bazează pe staturile reuniunii; anume § 23 lit. a zice, cumcă între oficialii despărțămintelor se ține și bibliotecarul; mai departe § 24 lit. d prescrie, cumcă bibliotecarul despărțământului îngrijește de buna conservare a bibliotecii; ba și în § 37 lit. b la disolvarea reuniunii se fac dispozițiuni categorice, cumcă bibliotecile despărțămintelor se vor distribui între școalele române gr. cat. din respectivele despărțăminte.

Din aceste considerări cu multă părere de rău și mirare trebuie să constatăm, cumoă și după 9 ani dela existența reuniunii nu toate despărțămintele posed bibliotecii. Aaume n'au bibliotecii următoarele despărțăminte: „Almaș“, „Arieș“, „Cluj“, „Făgăraș“, „Indol“, „Murăș“, „Pogăceaua“, „Roșia“, „Turda“, cu totul 9 despărțăminte. Motivele acestui indiferentism nu le putem cunoaște mai de aproape; ar fi însă în interesul cauzei, ca oficialii, sau alți colegi mai zeloși din aceste despărțăminte să arete prin v'ro corespondență în iubita noastră „Gazeta Transilvaniei“, cauzele, cari împiedecă procurarea

acestor biblioteci atât de folositoare pentru înaintarea noastră.

Mureșanul.

Expoziția de copii din Apoldul românesc.

(Fine.)

c) Neapărat ar fi să înființăm și o foaie, care să apară cel puțin odată pe lună. Serviciile ce le-ar aduce obștei noastre, sunt netăgăduite. În foaia aceasta țcți medicii noștri de pretutindenea, să publice observațiile lor privitoare la traiul poporului. În ea pe lângă conferențele ce se țin la expozițiile de copii și la alte ocazii să se publice sfaturi, pentru a putea lupta cu succes împotriva obiceiurilor rele și stricăcioase, articole scrise nu numai de medici, ci și de pedagogi despre creșterea copiilor, despre combaterea moravurilor rele observate la copii atât în școală cât și afară de școală. Chiar și damele noastre de la orașe ar putea să dea povețe țăranilor asupra diferitelor cestiuni femești de interes pentru progresarea și bunăstarea poporului. În foaie să se deschidă o rubrică permanentă pentru întrebările și răspunsurile, ce se dau în asemenea afaceri. Prin acestea foarte mult s'ar deștepta interesul despre „eul“ nostru. Prețul acestei foi trebuie să fie cât de mic, pentruca să și-o poată procura cât de mulți. Asociațiunea și celelalte reuniuni ar avea chemarea să se îngrijească oa foaia să fie distribuită într'un număr oare care și în mod gratuit prin comunele noastre.

d) Știind foarte bine cât e de simplu și nevărit traiul țăranilor noștri, cari se nutresc aproape cu aceleași alimente în una și aceeași formă pregătite, ar trebui să ne nizuim a-l învăța cum se pregătesc mâncări mai ușor de mistuit și mai nutritoare. Ar fi bine ca în acest scop preoții noștri să stăruie ca din fiecare comună să meargă anual câte 3—5 fete din familii române sau chiar și în aceleași comune la preot sau notar ca să învețe gospodăria.

Cunoștințele astfel câștigate ele să le propoveduiască și între celelalte femei din sat.

Ca medic cercual, umblând prin casele țărești, am dat de multe ori de ordine exemplară, mai ales în case unde stăpâna casei fusese 2—4 ani servitoare la oraș, unde ca atare a învățat curățenia casei, aerizarea odăilor și pregătirea din aceleași alimente a mai multor feluri de mâncări gustoase.

Preotesele, notărășițele și celelalte femei culte din comună ar putea aduna femeile spre a le povățui în privința aceasta și cu ele împreună să dea și câte o masă comună. Pentru pregătirea mâncărilor fiecare femeie să aducă cele trebuincioase.

e) În comunele cu 2—3 învățători e de mare însemnătate ca un post să-l ocupe o învățătoare care să fi absolvată și școala de menaj (fert), pentruca afară de lucru de mână să poată da instruțiuni teoretice și practice la fete și în arta fierului astfel, că le adună Dumineca sau în altă sărbătoare pe câte 2—3 de odată și fierb împreună. Absolventele școalelor de menaj ar face mari servicii poporului, dacă cunoștințele câștigate le-ar pune în serviciul acestuia.

Nu este exclus, ca cu timpul să se afle cineva care făcând cursuri speciale în arta îngrijirii de copii în starea lor sănătoasă și bolnavă, să țină și acesta prelegeri teoretice și demonstrațiuni în diferitele comune, unde vom afla, că e mai mare lipsa.

f) În școalele de fete cum și în școalele de menaj să se predea și igienă, nu însă punându-se pond pe Anatomie, ci mai mult pe lucruri practice și de folos, cari pot fi întrebuințate la orice ocaziune (d. e. despre primul ajutor la îmbolnăviri și răniri). Așa și la sate învățătorii în carele libere să instrueze copiii și în igienă, iar medicii să nu întârzie cu ocaziunea vizităților prescrise în școli a-i face atenți la cauzele boalelor ce

se întâmplă în școală și evitarea lor (d. e. scleroza etc.)

g) Copiii premiați la expozițiile de copii să fie fotografiați, cântăriți, măsurăți și să se poarte evidență despre dezvoltarea lor. Atât copiii premiați odată, cât și mamele lor, să fie arătați la fiecare expoziție de copii, care se ține în un ținut apropiat comisiunii premietoare, spre a se constata progresul sau regresul în dezvoltare și îngrijire.

Mamele să fie îndatorate a-și crește copiii după prescrierile comisiunii, iar preotului și medicului cercual să i-se dea dreptul de a controla din caz în caz și a descoperi neregularitățile ce le-ar observa.

Oam aceste le-am aflat necesare a le propune, ca să le discutăm la expoziția de copii din Apoldul românesc. Despre aranjarea în special asemenea vom lua acolo dispozițiunile necesare în conțelgere cu toți medicii români din comitat cari de sigur nu vor întârzia să ia parte și cred, că și stimatele dame din comitatul de premiare, vor sta într'ajutor, dând și dănselor sfaturi membrilor române cum pot crește băieții voinici și viguroși.

Primiți, onorabil comitet, asigurarea deosebitei mele stime.

Tâlmaci, 16 Iulie 1906.

Dr. Ilie Iancu,
medic.

ULTIME ȘTIRI.

București, 13 Septembrie. Societatea „Carmen“ a dat eri corului dela Lugoș un banchet. Au toastat d-nii Leon Ghica, Dr. Dobrin, Brediceanu Anastasescu și Dr. Branisce. Aseară s'a dat în arenele romane concertul monstru, cu care s'a încheiat festivalul coral. Au luat parte toate cele 25 coruri. Societățile „Eintracht“, „Liedertafel“, „Transilvania“, „Carmen“ și „Doina“ din București au cântat „Iată ziua triumfală“, „Pe-al nostru steag“ și „Hai în horă“ de G. Dima. Ultimul cor a fost bisat. Toate cele 25 coruri au cântat apoi împreună „Tricolorul“, „Pui de lei“ și „Imnul regal“. În timpul cât s'a cântat „Imnul regal“ tunurile bateriei dela Calafat de sub cetatea lui Vlad Țepeș au dat 21 focuri. Arenele au fost archipline. Enthusiasmul de nedescris. Azi des de dimineață corurile ardelen și bănățene au plecat la Constanța. Deseară se reintorc la București, iar mâne pleacă spre casă.

Iasi, 13 Septembrie. Eri după amiază au sosit cei 1700 țărani români bucovineni în Iasi, unde li s'a făcut o entusiastă primire în frunte cu consiliul comunal. S'a format apoi un imponent cortegiu. Țăranii bucovineni au vizitat Metropolia, unde s'a oficiat un Te Deum. La statua lui Stefan cel Mare Bucovinenii au depus o cunună. Seara au părăsit orașul luând drumul spre Bucovina.

Salonic, 13 Sept. O nouă bandă grecească, formată pe teritoriul elen, a trecut în Macedonia și se îndreaptă spre satele românești.

Valparaizo, 13 Sept. Eri s'au simțit aici foarte puternice cutremure de pământ. Populațiunea alarmată a fugit sub cerul liber.

Petersburg, 13 Septembrie. În Siedlce au fost arestați până acuma 2000 evrei. Autoritățile procedează energic contra organizațiunei secrete evrești.

Sebastopol, 13 Septembrie. Noaptea trecută colonelul Robolsky, comandantul jendarmeriei de cale ferată, a fost ucis. Atentatorii au dispărut.

Prospect și invitare la subscriere.

Poporul român, dar' mai cu seamă cel din Ungaria, nu dispune încă în deajuns de cărți bune, acomodate lui. Cărțile românești, de ori-ce natură, nu pot pătrunde în fiecare casă românească, precum se întâmplă aceasta în alte state mari culturale, mai mult din cauza prețurilor lor prea mari. Această piedecă trebuie și se poate delătura mai ușor prin înființarea unei tipografii mari românești, a cărei scop principal să fie edarea de cărți eftine și bune, apoi executarea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei arte.

Subscriși, cu scopul și din motivul amintit mai sus, ne-am hotărât astfel a înființa în Caransebeș (în Sudul Ungariei) o societate anonimă, pe acții, pentru susținerea unei tipografii românești.

Credem, că este datorința fiecărui Român de a sprijini o acțiune de felul acesta și de aceea ne adresăm către onoratul public românesc, să binevoiască a contribui la îndeplinirea acestei nizuințe a noastre, prin subscrierea de acții.

1. Societatea se înființează pe timp nehotărât și va purta numirea de „Minerva” tipografie pe acții, cu sediul în Caransebeș.

2. Capitalul societății sa statorcesce în cor. 20.000 împărțit în 400 bucăți acții nominale, cu suma nominală de câte cor. 50.— Adunarea generală constituantă își rezervă dreptul de a decide, în caz de s'ar subscrie acții mai multe, urcarea capitalului societății la o sumă mai mare decât cor. 20.000.

3. La subscriere sunt a se solvi pentru fiecare acție câte cor. 10 din nominal și câte cor. 2 pentru spese de fondare, ear' restul se va solvi în modul următor: la 1 Decembrie 1906 cor. 10.—, la 1 Ianuarie 1907 cor. 15.— și la 1 Martie 1907 cor. 15.— de fiecare acție. Fiecare acționar poate solvi și de-odată mai multe sau toate ratele.

4. Dela terminul fiecărei rate sunt de a se solvi 6% interese de întârziere. În caz că nu s'ar ținea aceste rate, intră în vigoare dispozițiunile legii comerciale.

5. Despre sumele solvite se vor da adeverințe interinale, ear' acțiunile originale se vor estrada numai după plățirea lor întreagă.

6. Terminul de încheiere a subscripțiunii este 1 Noemvrie st. n. 1906 la 12 oare din zi.

7. Solvirile ratelor au să se facă la »Nera« cassă de păstrare, ca societate pe acții, în Bozovicu și la »Sebeșana« cassă de păstrare pe acții în Caransebeș.

8. Adunarea generală constituantă se va convoca conform legii comerciale în toaia »Renașterea« din Caransebeș, în »Drapelul« din Lugos în »Răvașul« din Cluj și în »Bunul Econom« din Orăștie.

9. Membrii fondatori își rezervă dreptul de a-și alege prima direcțiune a societății conform statutelor, ce se vor primi în adunarea generală constituantă.

Caransebeș în 8 Septemvrie st. n. 1906.

Membrii Fondatori: Iuliu Novac m. p., avocat, director executiv al cassei de de păstrare »Nera« în Bozovicu. Dr. Nicolae Ionescu m. p., avocat și director executiv al cassei de păstrare »Sebeșana« în Caransebeș. Iosif Campianu m. p., preot gr. or. și proprietar în Prigor și Mehadia. Dr. Elie Dăianu m. p., protopop gr. cat. în Cluj. Vasile Domșa m. p., protopresbiter gr. or. și proprietar în Orăștie. David Voniga m. p. preot gr. or. în Gyirok redactorul »Controleic«.

ECONOMIA.

Mașina de clocit ouă.

(Fine.)

În a doua zi dimineața deschidem ușile din afară și prin ferestrele de sticlă ne uităm la termometru, a cărui grad acum numai 36—37° C. va arăta, deșertăm deci iarăși, dar acum și de aci înainte până la prima ciocnire numai 1/5 parte din apa cea caldă din rezervoriu, care punând-o la foc în oala de pleu, peste 5—10 minute va fierbe, și iarăși o vărsăm către cealaltă, prin ce am ajuns de nou temperatura dorită. La trei zile după aceea se începe și întoarcerea ouălor, cari cu ajutorul pânzei de jos în toată ziua se întorc odată. Astfel manipulam mașinile în toate

zilele regulat până la prima ciocnire, când apoi a încetat atât fierbera apei cât și întoarcerea ouălor. La manipularea unei, ba chiar și a două mașini, apa o putem fierbe de odată cu prânzul prin ce ne lipsim de chel-tuială. În ziua ciocnirii nu mai avem a face nimic, ușile din afară le lăsăm ziua-noaptea deschise, pentru-ca puișorii scoși și svântați să se tragă către fereastra luminoasă, de unde apoi pe din jos îi adunăm în poaă ori cutie (pregătită pentru acest scop).

Ce bucurie nespuse avem mai vărtos dimineața, când la fereastra ne așteaptă câte 60—80 de pui scoși din noaptea.

Eu am ajuns la acest rezultat (care e fapt adevărat) că din 150 de ouă mi-s'au scos 135 de pui, iar din cele 15 ouă, 10 au fost nefructifere. Tot cu acest soi de mașini pe lângă asemenea rezultat se pot scoate și pui de rațe ori găscă.

Cu toată încrederea recomand deci tuturor și mai ales d-lor colegi învățători aceste mașini, dacă doresc a le face cunoscute și popoului nostru pentru înflorirea viitorului lui.

Va fi destul deci dacă mai mulți însoțiți vor comanda câte o mașină model, după măsura căreia apoi se vor putea construi chiar și de către măștri de la sate ori cât de multe. Pentru încunjurarea deocamdată a speselor mai mari, până la convingere va fi de ajuns, dacă se vor comanda mașine cu câte un saltar (pentru 150 de ouă). Pregătirea fiecăreia costă 70 cor.

Mașinile vor fi trimise deplin aranjate și provăzute cu toate cele de lipsă precum și descrierea manipulării lor și a unei creșteri naturale foarte practică a puilor și se vor trimite cu rambursă până la ultima stație a căii ferate, ceea-ce este a se comunica la fie-care comandă.

Toți aceia cari doresc ca eftin să devină în posesiunea acestor mașini, și ca pe iarnă când e mai rentabilă clocirea, să fie deplin aranjați să-și trimită comanda până în 15 Oct. st. n. ca mașinele să se poată pregăti și astfel trimite până în 30 Noemvrie. Pentru creșterea puilor orfani să folosesc coponi (claponi).

Claponul e mama viețuitoare a puișorilor orfani. Despre instruirea practică a claponilor fără a-i îmbăta (ceea-ce e o procedură greșită și periculoasă) am scris un articol, care a fost tradus și publicat și în foaia avicultură „Szárnyasaink” (nr. 7 a. c.) la sfârșitul căruia adaugă: »Acesta e fundamentul, pe care de mult ar fi trebuit să zidim“ Acest articol încă e alăturat acestor mașini numite și populare, resolvindu-se astfel și întrebarea cea mai grea a creșterii puilor. Claponul ca mamă e cel mai căutat și prețuit în timpul de azi, i-se pot da în grije și pui scoși prin cloște, în care caz cloșca eliberată va oua mai iute.

Deci creșteți claponi cât de mulți, încă și aceia cari din anumite cauze nu vă puteți angaja la aceste mașini, cereți și vă voui publica aturci pe această cale instruirea și folosul cel mare al claponului pentru a dovedi că nu ideia de a câștiga altora reclam m'a condus la această publicare, ci iubirea sinceră față de acel neam, pe care îl auzim cu toții gemând în temnițele groaznicei sărăcii.

Sajtény, (comitatul Csanád).

Alexandru Chira,
c. învățător rom.

MULTE ȘI DE TOTE.

Vidra și castorul.

Știți că lutra sau vidra e un patruped care locuște pe malul apelor în care se află pește mult și din care pescuește ca să se hrănească.

Acest cumplit nimicitor al peștilor ori cât de temător l'a făcut urmărirea al cărui obiect e, (căci el e urmărit și pentrucă prăpădește peștele și pentrucă are blană scumpă) tot se poate imblânzi.

De multe ori prins de tînăr și obicinuit cu oamenii, se face pescar în folosul lor.

Se spune de o lutră, care la țară trăia în mare prietenie cu câinii de vânat, cari de obicei omorau lutrele, dar dacă se împrietenia cu câte una, pe aceea nu o mai goniau și nu mai găsiu nici pe celelalte când erau însoțite de prietena lor.

Astfel sensibilitatea unui singur individ devenise folositoare semenilor săi, ceea ce dovedește că de multe ori ura, adesea absurdă și crudă ar dispărea, s'ar stinge în focul păcei comune dacă cei cari se consideră ca dușmani născuți și neimpăcați ar vrea să înțeleagă să se cunoască.

Vidra locuște în apă și pustiște peștii, castorul locuște și el tot în apă dar e un locuitor cu totul industrial.

El e architect, zidar, dulgher și uimește prin lucrările ce săvârșește.

Fără alt ajutor afară de dinți, de labe și de coadă, care e făcută într'un chip ciudat, el construște diguri deasupra cărora ridică adevărate cetăți.

Altă dată erau castori mulți prin fluviile din Franța dar au fost nimiciți.

Abia se mai arată câte unul prin Rin, unde fluviul se desparte în două și formează mai multe izule creând astfel niște bălți singuratiche.

Castorul, animal de altfel foarte nevinovat, s'ar învoi cu vecinătatea omului dacă i-ar plăcea omului vecinătatea lui, dar noi nu lăsăm să trăiască lângă noi decât ființele cari ne aduc vre-un folos. Și de aceea castorul ne folosește numai când moare, căci îi luăm blana, îl omorim fără milă, — și el ar fi un vecin foarte interesant.

În 1825, după cum am cetit în „Revue britannique“ un castor din America fu adus la Londra de către un locuitor din acel oraș, care făcuse din el un animal foarte familiar. Îi pusese numele Binny și răspundea când îl chema dând un țipet dulce.

Iarna se ducea de se întindea dinaintea tocului. Toată ziua fiind cuprins de dorința de a construi, strângea tot ce găsea: bucățele de lemn, cârpe, pene și făcea un fel de redute cu ele, într'un colț din odaie. Se hrănea cu pâine, lapte și unt. Era foarte dragăstos și îi plăcea mult să-l mângâie.

În aceeași casă se află și o maimuță pe care o chema Macky și care tot năcăja pe castor. Îi sărea în spinare, îl trăgea de urechi și când se supăra și el, ea sărea pe câte o mobilă și de acolo se strâmba la el. Castorul bătea dușumeaua cu coada, dar încet-încet se obicinui cu supărările maimuței și pe urmă nu mai putea fără ele, căci la urma urmelor maimuța se juca.

În scurt timp ajunseră foarte buni prieteni și când nu se vedeau se căutau unul pe altul.

Într'o zi când îi lăsase singuri în odaie, în care se afla un dulap plin cu rufe, Macky deschise ușa du-

lapului și găsiind mulțime de rufe, le așeză cum îi plăcu lui și-și făcu culcuș din ele. Castorul se luă după maimuța și când veni stăpânul îi găsi adormiți pe amândoi, maimuța cu capul pe castor ca pe o pernă de blană.

Castorul iubea mult pe servitoarea care îi dădea de mâncare și îl mângâia.

Odată stăpânul lui trebui să plece din Londra și atunci îl lăsă la o persoană care ținea la ea animale și le îngrija în schimbul unei plăți.

Binny își pierdu curând cheful și nu mai vru să mănânce. Se bolnăvi greu. Bănuind pricina întristării lui îi aduse pe servitoare. El o cunoscuse, țipă de bucurie, întinse labele spre ea și apoi se duse sub un scaun. Acolo muri. Măhnirea despărțirii îl atinsese tare și nu mai era nimic de făcut.

*

Tot cam așa s'a întâmplat la doi castori, bărbat și femeie, cari se învățaseră cu viața domestică. Femeia muri iar bărbatul după ce îi aduse mai multe zile de mâncare, văzând că nu mănâncă și că apoi i-se ia cadavru nevestei, nu mai mănăca nici el, se lasă să moară de foame.

POSTA REDACȚIUNEI.

D-lui I. S. — C. G. — A sosit prea târziu pentru numărul acesta de Duminecă.

Anunțuri de căsătorie.

De la 31 Aug. — 6 Sept.

1. Alexe Moarcăș gr. or. calfă de lăcătuș cu Efrasina Barbu gr. cr. Brașov. 2. Anton Bogja gr. cat. lucrător cu Tereza Demeter gr. cat. amândoi din Lăvețe. 3. Andrei Iancu gr. or. supraveghitor de mașine cu Ana Butmaloiu gr. or. Brașov. 4. Ioan Găitanariu gr. or. lucrător cu Paraschiva Langăș gr. or. din Brașov.

Invențiunea cea mai mare și uimitoare a timpului nostru este fără îndoială neîntrecuta cruce dublă electro-magnetică R. B. nr. 86967.

Cu mulțumită sufletescă publicăm aici o scrisoare de recunoștință, pe care a trimis-o o însușitoasă d-lui Albert Müller în Budapesta V. Vadăș u. 42/A.E. al cărei cuprins e următorul:

Stimate D-le Müller!

De ani de zile am fost bolnavă, am cercat toate mijloacele și doctorii și leacuri de casă, și tot nu m'am putut mântui de afurisitele de dureri; nu puteam mânca, căci stomacul nu mistuia, aveam dureri grozave de șira spinării, junghieri bătaie de inimă, greutate de piept, toată noaptea nu puteam dormi de dureri și acestea toate mi-le-a alungat crucea d-tale, electro-magnetică și acum har Domnului, sunt sănătoasă. Îți mulțumesc din inimă pentru această invențiune, pentru-că sunt acum foarte fericită, sunt cu totul mântuită de grozavele dureri. Cu stimă: Maria Weinger, negustoresă. Nemet Ujvár.

Vindecarea deplină a bólelor secrete.

Să nu pregete nimeni într'o oesțiune atât de gingașe a se prezenta odată în persoană, pentru ca cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din streinătate poți afla punctual locul, cauza, răspândirea și starea bólei, ori cât de adânc ar fi bóla înrădăcinată în organism. Pe baza acestei esaminări poți cu siguranță afla și calea, pe care ajungi la vindecarea rului, ceea-ce fie-care o poate face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Dacă cine-va nu poate veni în persoană, atunci se-și descrie bóla cu deămnunul și după ce va fi esaminată, va primi deslusirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisorile pune marcă de răspuns. După încheierea curei, scrisorile se ard séu la cerere espresă se retrimite.

Un astfel de lecutor și curățitor e institutul special al d-rului Palóc, medic de spital (Budapesta VII Kerépesi-út 10) unde cu bună voință și conștiințioasă capătă ori cine (bărbat séu femeie) deslu-

șir asupra vieții sexuale, unde i-se curăță sângele bolnav, nervii i-se întăresc, trupul întreg se eliberează de bătă și suflul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiilor dănilice Dr. Palócz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metodel lui propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate, bătăle de beșică, de țevă, de testicule, de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, bătă albă, bătă de sânge, de piele și toate bătăle ce se țin de organele sexuale femeesci. Pentru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși Dr. Palócz de la 10 ore în. a. până la 6 ore seara (Duminecă până la 12 ore la amiazi).

Adresa Dr. Palócz, medic de spital, Budapesta VII, Kerepesi-út 10.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșlanu. Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Corsete

cele mai bune și moderne la B. Goldstein, Brașov strada Vămei 21.

Publicațiune.

In comuna Gabud cercul Mureș-Uiorei, (comitt. Albei-Inferioare, se dă în arândă pe mai mulți ani:

a) O casă de piatră nouă cu 4 odăi coperită cu șindilă, padimentată, cu ștucatură, cameră cu hambare nouă, lângă drumul de țară, în mijlocul comunei, foarte bună pentru boltă, având 4 ferestri mari duble cătră drum, și nefiind altă boltă în comuna. care este de 150 fumuri, tot români.

b) Lângă această casă o curte largă cu o fântână cu cumpănă bună 2 grajduri de bărne podite în legătură, cu șură, cu hambare nouă mari 2 șopuri și culină de vară cu 2 încăperi și cuptor de pâne separat.

c) O grădină de legumi și de pomi nobili, tare productivi, închise bine toate.

d) La câmp o moșie de 30 jugăre, din cari 2 părți arător și a 3-a pădure, fânațe și vie foarte bine lucrate și gunoite, și tóto requisitele economice trebuincioase, precum și dreptul de pășunat pentru 6 vite, 26 oi și rămători.

Doritorii de a-se informa se pot cobori la Maros-Csucs nr. 6 a linii ferate Kocsárd-Maros Vásárhely, de-părtare de 3 chilometri de Gabud, și a-se adresa la subscrisul în Mező-Szabad u. p. Mező-Csávás.

NICOLAU GERMAN, par. gr. cat. al Sabadului.

„ARIEȘANA“ institut de credit și economii.

Concurs.

Direcțiunea institutului de credit și economii, „Arieșana“ din Turda (comitatul Turda-Arieș) escrie concurs, pentru ocuparea postului de cassar cu salariu anual de 1200 coroane.

Cassarul se angajează provizor pe un an, începând dela 1 Noiembrie a. c., după care timp direcțiunea va decide asupra definizării lui, are a depune o cauție egală cu suma salariului. După ce va fi denumit de funcționar definitiv, i-se asigură dreptul de penziune, în sensul statutelor societății și are dreptul la tantiema statutară.

Reflecții la acest post sunt rugați a-și înainta la Direcțiunea institutului până la 10 Octombrie a. c. suplizele instruite cu documente, din cari să se vadă cvalificațiunea teoretică și practică ce are.

Turda, 12 Septembrie 1906.

DIRECȚIUNEA.

Lucrători

cari se pricep la montarea iluminatului de gaz și Auer, și vorbesc românește se primesc cu salariu de 80 lei lunar.

Tot acolo se caută și o domnișoară, care cunoaște arderea cioprapilor Auer. Oferte pe adresa R. I. București strada Carageorgevici nr. 9.

Nr. 1282—1906.

PUBLICAȚIUNE.

Pentru edificarea școlii comunale și cvartirului învățătoresc din Scoreiu (comitt. Făgăraș) se va ținea licitațiune minuendă în 16 Septembrie st. n. a. c. la 10 oare a. m. în cancelaria comunală.

Prețul strigării este 9201 Cor. 26 fil. dela care doritorii de a licita au a depune 10% vadiu.

Condițiunile detaliate, planul și preliminarul de spese se pot vedea în oarele oficioase la senatul școlar și oficiul notarial.

Licitațiunea se face și verbal și cu oferte.

Scoreiu, în 8 Septemb. 1906.

Alexandru Comșia,

notar cerc. și președintele sen. școlar.

4 părechi Ghetete

= numai cu fl. 2.95. =

se vinde din cauza cumpărării de mari cantități, cu preț de bajocură, cât va ținea rezervele. 1 păreche Ghetete de piele de bărbăți, 1 păr. Ghetete de dame cafenii sau negri, cu șinoare, fason modern, 1 păr. Ghetete de bărbăți, 1 păr. Ghetete de Dame moderne, elegante, frumos ajustate și ușoare. Toate 4 păr. = numai cu fl. 2.95. =

La comanda este suficient a însemna numai lungimea. Se trimite cu rambursă.

Magazin de Export de Ghetete A. GELB. Krakau nr. 39.

Se poate schimba, sau returna banii, riez este eschis. 2-2.2517.

LABORATOR MEDICAL.

Analisa a sângelui, urinei și secrețiunilor stomacului. Analisă de sputum (Tuberculosă) Gonococceu etc.

INSTALAȚIUNE ELECTRO-THERAPEUTICĂ

pentru bolnavi interni și de nervi.

Dr. al medicinei universale Dr. ARTHUR de KENYERES Tîrgu Boilor nr. 1, etajul I.

Óre de ordinațiune 11½—12½.

4-6.2515.

LIBRARIA EDITOARE H. ZEIDNER BRAȘOV (BRASSÓ).

Fondată 1867.

Cele mai bune cărți pentru școlile populare

Fondată 1867.

cari sunt răspândite în mai multe ediții și cu cari s'au obținut în tot locul cele mai bune rezultate în învățământ sunt următoarele:

- Abcdarul ilustrat I-a carte a copiilor, de St. C. Alexandru, legat C. —40
Abcdar nou ilustrat pentru școlile primare de ambele sexe, de D. Dogariu. Partea I, legată —30 fil., Partea II. legată C. —36 fil.
Carte de cetire ilustrată pentru școal. primare de G. Zaharia. Part. I., leg. —48 fil. II., leg. —56
Cartea copiilor ilustrată de St. C., Alexandru pentru cl. 2 primară, legată C. I.—, broș. —80
Carte de cetire pentru anii din urmă ale școlilor populare și de repetițiune, de D. Dogariu și N. Pilția, broșată C. I.—, leg. 1.30
Abcdar maghiar întâia carte pentru deprinderea limbei maghiare în școal. pop., de Fr. Koos și Vasile Goldiș. Ed. V., leg. C. —40
A doua carte pentru deprinderea limbei maghiare. de Fr. Koos și V. Goldiș, Ediția II., legată C. —50
Manual de limba germană pentru școal. populare, de I. Dorca, legat. C. —60
Aritmetica de E. F. Lurtz, pentru școal. populare, traduse de un învățător. Partea I, Numeri 1—100, broșat C. —40
Partea II. Numerii dela 1-1000, ediț. 2, br. —70
Partea III. Frațiunile comune și decimale practica italiană, etc., broș. C. I.—
Partea IV. Raporturi, proporțiuni, regulile de 3 simplă și compusă, etc., etc. broșată C. 1.80
Aritmetica de D. Dogariu, cu numeri întregi, ediția 2. broșată C. —60
Aritmetica pentru anii din urmă ai școlii primare, de I. Dariu, broșată C. —90
Geografia Ungariei de Dr. Nic. Pop, și Vasile Goldiș. Elemente din geografia generală pentru școlile pop. Ed. IX. cu harta Ungariei colorată, broș. —60; cu harta neagră, broș. —50
Istoria Ungariei și elemente din istoria generală pentru școlile populare, de Dr. Nic. Pop și N. Pilția. Ediția X., cu ilustraț. broș. C. —40
Istoria Ungariei în legătură cu istoria universală, pt. școal. pop. de S. Moldovan, broș. —40
Elemente din constituția patriei sau drepturile și datorințele cetățenesci pentru școal. pop. de Vasile Goldiș. Ediția II., legată C. —40
Fizica pentru școal. populare cu multe ilustrațiuni, D. de Făgărașanu, broș. C. —60
Elemente de fizică pentru școlile populare, de I. Dariu. Ediția V., legată —70

- Economia câmpului și grădinăritul de G. Moian broșată —50 fil., legată —60
Elemente de muzica vocală pentru școlile populare, de N. Stoicovici, broșată C. —50
Colecțiune de cântece și cântări bisericești pe note, pentru școlile populare de N. Stoicovici, Partea I. broș. C. —50
Cărți auxiliare p. școlile primare.
Conductor la aplicarea noului Abcdar, ilustrat de D. Dogariu, broșat C. —24
Dicționar portativ român-german-maghiar de H. Schlandt, broș. a cor. —20
— Ediția întreagă: român-german-maghiar, german-maghiar-roman, maghiar-german-român, broș. c. —60 b., în pânză legat C. —80
Micul cântăreț în biserică sau răspunsurile dela Sfta Liturgie de I. Dariu, ediț. II., broș. —16
Micul rugătoriu în școală și acasă de I. Dariu, broșat C. —16
Cântece de irozi la Nașterea Domnului împreunate cu câteva cântări naționale, broșat —20
Epistole a Domnului Isus Christos ce a trimis-o D-zeu din cer, broș. —12 fil., legat —20
Visul Născătoarei de D-zeu împreună cu rugăciuni pentru tot creștinul, broș. —12 fil. leg. —20
Sonorul sau frumos răsunaătoarele plănsu-cânturi la Mormântul Domnului de G. Ucenescu. Ediția IV. broș —24
Versurile Nașterii Domnului nostru Isus Christos. Ediția IV., broșată —12
Căiete de desen, pentru școlile primare și civile.
Caiet de desen pentru școlile populare și civile de A. Lukáts. Caietul I cu 50 de modele. Caietul II. cu 40 de modele. Caietul III. cu 25 de modele, la căietul —20
Caiet de desen pt. școal. de fete. Ediț. 2, —30
Modele pentru caligrafia română în școlile primare după sistemul profesorului gimn. A. Lukáts, de și I. Dariu —20
Caiet de exerciții caligrafice cu diagonale Nr. 1 și 2, —06
Modele pentru caligr. maghiară și germ. —24
Căiete de probă stau la dispoziție.

- Manuale pentru școlile medii, (gimnaziale, reale și școlile civile de fete)
Carte de cetire, pentru clasa I și II gimn. și reală, seminarie, pedagogice și școal. super. de fete, de Ioan Popea revid. de Dr. Const. Lacea, ediț. V, legat în pânză . . . C. 2.40
Gramatica limbei române, pentru clasa I și II gimn. etc. de N. Bogdan, broș. C. 2.—, legat 2.40
Curs sistem. de gramatica limbei române întocmit pentru școal. secundare, după cele mai noue recepțiune ale instrucțiunii de N. Pilția revezut de Nic. Sulică, prof. gimn. Ediția IV. volumul I. (Etimologia) broșat . . . C. 1.80
Curs de limba maghiară pentru școal. gimn. etc. prelucrată după Toepfer de P. Budiu, prof. gim., broșat C. 1.80, legat în pânză C. 2.20
Manual de limba maghiară, pentru cl. I-ă gim. etc. de N. Bogdan, pr. g., broș. 1.—. cart. C. 1.20
— pentru clasa II-a, broș. C. 1.—; pentru cl. III-a, broșat C. 1.50; pentru cl. IV-a broșat C. 1.80 cartonat Cor. 2.—
Gramatica elementară a limbei germane cu deprinderi de tradus germane și române virite printre regule și cu vocabulele de I. Mazim, prelucrată de N. Pilția, broșat C. 2.—
Sintaxa limbei germane, întocmită pentru cl. I super. ale școl. medii de N. Pilția, broș. C. 1.60
Gramatica latină pentru cl. I și II gim., prelucrată după sistemul lui H. Perthes de P. Budiu, Josif și A. Barseanu, broș. —70 fil.
Carte de cetire latină, pentru cl. I-ă gimn. de P. Budiu, Josif și A. Barseanu, cu vocabular broșat C. 2.—; pentru cl. II-a gimn. cu vocabular broșat C. 2.40
Explicări la cărțile de limba latină, pentru cl. I și II gimn. de P. Budiu, Josif și A. Barseanu, broșat . . . Cor. 1.20
Sintaxa limbei latine, pentru cl. III și IV gim. de V. Goldiș, prof. in pens. broș. . . C. 2.80
Gramatica limbei elenice, de Curtius—Josif, broșat C. 5.—
Curs complet de limba franceză, de A. Vlaicu, metoda I. Fetter. Partea I și II, broș. 2.40 partea III, C. 2.40; partea IV, . . . Cor. 2.80
Grammaire française, de A. Vlaicu, broș. C. 1.20
Geografie, pentru școlile medii, după D. Laky de prof. D. Făgărașanu și S. Moldovan. Tom. I. Regatul Ungariei, ed. 2-a ilustr. leg. C. 2.—

- Geografia, pentru școal. medii, după D. Laky, de D. Făgărașianu și A. Barseanu. Tomul II. Europa fără de reg. Mării-Mediter. broș. C. 1.— Tom. III. Asia, Africa, Australia și America, 2.—
Curs elementar de botanică și zoologie, pentru clasele inferioare etc. de G. Chelariu, partea II broșat C. 2.—
Istoria universală, pentru școlile sec. de V. Goldiș. Volum. I. Evul vechi, broș. C. 2.—
Aritmetica, de F. E. Lurtz. Partea III. frațiunile comune și decimale, practica italiană, regula de trei simplă și compusă etc. . broș. C. 1.— Partea IV. Raporturi, proporțiuni, calculul societății și câteva alegațiuni. Terminul mediu, interesele compuse, calcularea factorilor, discontului, a hărăților de sta, a acțiilor. Purta-rea și inducerea contului curent, contabilitatea industrială etc. broș. C. 1.80, legat în pânză 2.20
Cărți auxiliare și diverse.
Dicționar german-român, pentru școlă și conversațiune de Th. Alexi, 5. ediț. broș. C. 3.60
— român-german, 2. ediț. prelucrată și completată. S'a aplicat în parte ortografia Academiei Române dela 1901. exclusiv cea mai nouă ortografie germană. broș. C. 4.50
Amândouă părțile legată într-un volum elegant în piele Cor. 10.—
Caractere morale, exemple și setințe de Ioan Popea, profesor, broșat C. 2.—
Încercări în literatură, de I. A. Lăpădat, br. —50
Despre metrul în poeziile lirice a lui Horatiu, de I. Lengeru C. —50
Instrucțiuni populare, despre datorințele și drepturile de dare, de W. Niemandz, broșat C. 1.20
Bucătăreasa națională. carte de bucate cu 1465 de rețete, de J. C. Hințescu, broș. C. 1.60
Pățaniile mult cercatei Griselde, istorioară morală prea interesantă, de Hințescu, broș. —16
Deposit general al tuturor cântecelor pentru solo și coruri, compoziții de pian, (la olaltă circa 105 piese) a renumitului componist și director de cântări GEORGE DIMA, Brașov.
Cataloge care vor apărea în curând se trimit franco în tot locul.

Toate cărțile de școală sunt aprobate de Inaltul Minister sêu de Preavenerabile Consistoare. Invențatori, librari și vânzători primesc rabat. Toate cărțile, opuri muzicale și recvizite de școală etc. se pot procura dela Librăria H. ZEIDNER Brassó (Brașov). Cataloge se trimit franco în tot locul.

ANUNȚ.

Se caută ingineri diplomați, sau cel puțin cu studiile topografice și geodesice terminate, având practică, acte și bune referințe. Se cunoscă suficient vorbirea în limba română. Vor face ridicări topografice și mai ales nivelimente.

Inginerii diplomați 300 lei lunar, cei-lalți 210, și toți vor avea locuință în natură și indemnisație de transport.

A se adresa D-lui Inginer

PENESCU-KERTSCH,
BUCUREȘCI, Strada Enei 10.

7-10.2514.

In prăvălia de manufactură și mărfuri curente a d-lui August Stupariu în Blaj se primește o cal-fă tineră care au absolvat 1-2 clase gimnaziale, comerciale sau reale. Pre lângă limba română se recere cunoașterea unei limbi a patriei.

2523, 2-3

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“
ise pot face ori și când pe timp mai îndelungat seu lunar.

Telefon nr. 100.

FARMACIA la URS a lui VICTOR ROTH

Colțul Strada Hirscher și Orfanilor nr. 1,
(fost Târgul Straelor în apropierea Teatrului.)

Cel mai mare depou de specialități farmaceutice
(INDIGENE ȘI STREINE.)

CREME pentru frumsețe și **SĂPUNURI,**
PUDRE și **PARFUMURI** franțuzești,
ARTICOLE de toaletă.
APE MINERALE.
Mărfuri de gumă.

Expediție zilnic cu poșta. Proprietarul fiind mai mulți ani în București la Farmacia Brus, dă răspuns în limba română la ori ce întrebare.

29-100.

PUBLI CAȚI UNE.

Biroul corporației industriale a cismașilor din Brașov face cunoscut Onor. public cumpărător, că **scumpindu-să** în mod extra-ordinar materialul de **pielărie**, corporațiunea industrială a cismașilor în ședința sa din **20 August a. c.** au stabilit în comun acord prețurile minimale ale încălțămintelor ce se vând în piață. Și anume:

Cisme bărbătești cu carambul tare	16 cor. și mai sus
" " " " moale	14 " " " "
" femești	10 " " " "
Boconci bărbătești	8 " " " "
Ghete	9 " " " "
" femești	7 " " " "

Prețurile aceste sunt obligați toți membrii ai Societății să le observe riguros.

Brașov, in 21 August 1906.

2-3

Corporațiunea industrială a cismașilor brașoveni.

Cruce seu stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Vindecă și inviorează

Nu e mijloc secret.

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boa-

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, tînturi de ureche, bătăle de inimă, sgârșiri de inimă, asmă, aușul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, reoală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prețesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis s'ese confundă cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost oficial oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja iestinatatea crucii male electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor. Pretul aparatului mic e 4 cor. folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vîndare pentru țără i streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A./E. colțul strada Kálmán.

AVIS!

Subcrisul am onôrea a face cunoscut On. public și în deosebi episcopilor bisericosei, că **am deschis în Brașov (la 2 Porumbi)**

Strada Négră nr. 3 (3 Felső-Villa-utca 3)

O fabrică de luminări de cêră curată și parafină

sub firma

IOAN PETEU.

Prima fabrică de luminări de cêră și parafină din Ardeal.

Și sunt în plăcuta poziție de a executa tot-felul de luminări în toate formatele, precum și aurite, er comandele le voiu executa prompt și cu prețuri foarte convenabile.

85-90,1858

AVIS!

Subcrisul am onôrea a aduce la cunoștința Onor. public din loc și dela sate, că **lucreaz tot felul de**

ZUGRĂVIRI

ce se ține de branșa aceasta, dela cele mai simple, până la cele mai fine lucrări, după modelele cele mai nouă, solid, și

cu prețurile cele mai moderate.

Apelând la sprijinul Onor. public, sunt cu toată stima, gata spre serviciu.

GEORGE BADEA, Zugrav,

BRAȘOV (Scheiu), Pajiște/a nr. 14.

5-18.2512.

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.

Important pentru vîndătorii de cărți prin orașe și tîrguri este cartea de rugăciune

„Lauda lui Dumnezeu“

pentru credincioșii de religiunea ortodoxă română, cuprindînd rugăciuni de dimineața și de seară, la sfînta Liturgie, la taina mărturisirei, precum și la alte multe rugăciuni folosite 56 la număr pe 255 pagini, format octav mic.

Acosta carte de rugăciuni artistic legată este prima la Români, cari până acuma se inchinau din cărți subred legate și ordinare. Acuma nu trebuie să stăm în privința acosta mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte naționalități. Prin cartea de rugăciune „Lauda lui Dumnezeu“ s'a făcut Românilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumoasă și se pôte căpeta în diferite legături dela mai simple până la mai luxose și toate în preț foarte moderat.

Prețul lor este:

Legătură traicică neagră și aurită cu seu fără chip sfânt	Cor. b. —.90	Imit. de fildes cu catifea și inchițetore	Cor. b. 2.65
Imit. de fildes în alb seu negru	1.60	" " " cu catifea și podoba mai mare	3.10
" " " cu incheietore	1.80		
" " " ou cadriu argintat și inchițetore	2.10		

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra „Cartei de rugăciune“ întocmite de protopresbiterul Calistral Coca cu aprobarea consistorului episcopesc ortodox-oriental din Cernăuți, care carte format mic octav, cuprindînd asemenea toate rugăciunile noastre folosite ar fi cea mai potrivită carte de rugăciune pentru toți școlarii.

Prețul acestei cărți:

In pânză neagră	cor. 1.—
" " " ceva mai luxosă	cor. 1.20
" " " format ceva mai mare	cor. 1.40

Tote acestea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov, unde au să se adreseze și vîndătorii.

Institut indigen!

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

SIBIU, Strada Cisnădiei nr. 5.

Fondată la 1868.

Edificiile proprii.

Primește în condițiuni favorabile:

asigurări contra focului și exploziunilor,

asigurări de viață și de rente viagere,

asigurări contra furtului prin spargere,

asigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milioane corone.

Despăgubiri prestate 7 milioane corone.

Fonduri de rezervă și garanție 2 milioane corone.

Informațiunil dela Direcțiune în Sibiu și prin agenturile principale din Arad, Bistrița, Brașov, Cluj, cum și prin subagenții din toate comunele mai mari.